

RIGHTS AND OBLIGATIONS OF STOCK BROKERS, SUB-BROKERS AND CLIENTS

as prescribed by SEBI and Stock Exchanges

1. The client shall invest/trade in those securities/contracts/other instruments admitted to dealings on the Exchanges as defined in the Rules, Byelaws and Regulations of Exchanges/ Securities and Exchange Board of India (SEBI) and circulars/notices issued there under from time to time.
2. The stock broker, sub-broker and the client shall be bound by all the Rules, Byelaws and Regulations of the Exchange and circulars/notices issued there under and Rules and Regulations of SEBI and relevant notifications of Government authorities as may be in force from time to time.
3. The client shall satisfy itself of the capacity of the stock broker to deal in securities and/or deal in derivatives contracts and wishes to execute its orders through the stock broker and the client shall from time to time continue to satisfy itself of such capability of the stock broker before executing orders through the stock broker.
4. The stock broker shall continuously satisfy itself about the genuineness and financial soundness of the client and investment objectives relevant to the services to be provided.
5. The stock broker shall take steps to make the client aware of the precise nature of the Stock broker's liability For business to be conducted, including any limitations, the liability and the capacity in which the stock broker acts.
6. The sub-broker shall provide necessary assistance and co-operate with the stock broker in all its dealings with the client(s).

CLIENT INFORMATION

7. The client shall furnish all such details in full as are required by the stock broker in "Account Opening Form" with supporting details, made mandatory by stock exchanges/SEBI from time to time.
8. The client shall familiarize himself with all the mandatory provisions in the Account Opening documents. Any additional clauses or documents specified by the stock broker shall be non-mandatory, as per terms & conditions accepted by the client.
9. The client shall immediately notify the stock broker in writing if there is any change in the information in the 'account opening form' as provided at the time of account opening and thereafter; including the information on winding up petition/insolvency petition or any litigation which may have material bearing on his capacity. The client shall provide/update the financial information to the stock broker on a periodic basis.
10. The stock broker and sub-broker shall maintain all the details of the client as mentioned in the account opening form or any other information pertaining to the client, confidentially and that they shall not disclose the same to any person/authority except as required under any law/regulatory requirements. Provided however that the stock broker may so disclose information about his client to any person or authority with the express permission of the client.

MARGINS

11. The client shall pay applicable initial margins, withholding margins, special margins or such other margins as are considered necessary by the stock broker or the Exchange or as may be directed by SEBI from time to time as applicable to the segment(s) in which the client trades. The stock broker is permitted in its sole and absolute discretion to collect additional margins (even though not required by the Exchange, Clearing House/Clearing Corporation or SEBI) and the client shall be obliged to pay such margins within the stipulated time.
12. The client understands that payment of margins by the client does not necessarily imply complete satisfaction of all dues. In spite of consistently having paid margins, the client may, on the settlement of its trade, be obliged to pay (or entitled to receive) such further sums as the contract may dictate/require.

TRANSACTIONS AND SETTLEMENTS

13. The client shall give any order for buy or sell of a security/derivatives contract in writing or in such form or manner, as may be mutually agreed between the client and the stock broker. The stock broker shall ensure to place orders and execute the trades of the client, only in the Unique Client Code assigned to that client.
14. The stock broker shall inform the client and keep him apprised about trading/settlement cycles, delivery/payment schedules, any changes therein from time to time, and it shall be the responsibility in turn of the client to comply with such schedules/procedures of the relevant stock exchange where the trade is executed.
15. The stock broker shall ensure that the money/securities deposited by the client shall be kept in a separate account, distinct from his/its own account or account of any other client and shall not be used by the stock broker for himself/itself or for any other client or for any purpose other than the purposes mentioned in Rules, Regulations, circulars, notices, guidelines of SEBI and/or Rules, Regulations, Bye-laws, circulars and notices of Exchange.
16. Where the Exchange(s) cancels trade(s) suo moto all such trades including the trade/s done on behalf of the client shall ipso facto stand cancelled, stock broker shall be entitled to cancel the respective contract(s) with client(s).
17. The transactions executed on the Exchange are subject to Rules, Byelaws and Regulations and circulars/notices issued there under of the Exchanges where the trade is executed and all parties to such trade shall have submitted to the jurisdiction of such court as may be specified by the Byelaws and Regulations of the Exchanges where the trade is executed for the purpose of giving effect to the provisions of the Rules, Byelaws and Regulations of the Exchanges and the circulars/notices issued there under.

BROKERAGE

18. The Client shall pay to the stock broker brokerage and statutory levies as are prevailing from time to time and as they apply to the Client's account, transactions and to the services that stock broker renders to the Client. The stock broker shall not charge brokerage more than the maximum brokerage permissible as per the rules, regulations and bye-laws of the relevant stock exchanges and/or rules and regulations of SEBI.

LIQUIDATION AND CLOSE OUT OF POSITION

19. Without prejudice to the stock broker's other rights (including the right to refer a matter to arbitration), the client understands that the stock broker shall be entitled to liquidate/close out all or any of the client's positions for non- payment of margins or other amounts, outstanding debts, etc. and adjust the proceeds of such liquidation/close out, if any, against the client's liabilities/obligations. Any and all losses and financial charges on account of such liquidation/closing-out shall be charged to and borne by the client.
20. In the event of death or insolvency of the client or his/its otherwise becoming incapable of receiving and paying for or delivering or transferring securities which the client has ordered to be bought or sold, stock broker may close out the transaction of the client and claim losses, if any, against the estate of the client. The client or his nominees, successors, heirs and assignee shall be entitled to any surplus which may result there from. The client shall note that transfer of funds/securities in favor of a Nominee shall be valid discharge by the stock broker against the legal heir.
21. The stock broker shall bring to the notice of the relevant Exchange the information about default in payment/delivery and related aspects by a client. In case where defaulting client is a corporate entity/partnership/proprietary firm or any other artificial legal entity, then the name(s) of Director(s)/Promoter(s)/Partner(s)/Proprietor as the case may be, shall also be communicated by the stock broker to the relevant Exchange(s)

DISPUTE RESOLUTION

22. The stock broker shall provide the client with the relevant contact details of the concerned Exchanges and SEBI.
23. The stock broker shall co-operate in redressing grievances of the client in respect of all transactions routed through it and in removing objections for bad delivery of shares, rectification of bad delivery, etc.
24. The client and the stock broker shall refer any claims and/or disputes with respect to deposits, margin money, etc., to arbitration as per the Rules, Byelaws and Regulations of the Exchanges where the trade is executed and circulars/notices issued there under as may be in force from time to time.
25. The stock broker shall ensure faster settlement of any arbitration proceedings arising out of the transactions entered into between him vis-à-vis the client and he shall be liable to implement the arbitration awards made in such proceedings.
26. The client/stock-broker understands that the instructions issued by an authorized representative for dispute resolution, if any, of the client/stock-broker shall be binding on the client/stock-broker in accordance with the letter authorizing the said representative to deal on behalf of the said client/stock-broker.

TERMINATION OF RELATIONSHIP

27. This relationship between the stock broker and the client shall be terminated; if the stock broker for any reason ceases to be a member of the stock exchange including cessation of membership by reason of the stock broker's default, death, resignation or expulsion or if the certificate is cancelled by the Board.
28. The stock broker, sub-broker and the client shall be entitled to terminate the relationship between them without giving any reasons to the other party, after giving notice in writing of not less than one month to the other parties. Notwithstanding any such termination, all rights, liabilities and obligations of the parties arising out of or in respect of transactions entered into prior to the termination of this relationship shall continue to subsist and vest in/be binding on the respective parties or his/its respective heirs, executors, administrators, legal representatives or successors, as the case may be.
29. In the event of demise/insolvency of the sub-broker or the cancellation of his/its registration with the Board or/withdrawal of recognition of the sub-broker by the stock exchange and/or termination of the agreement with the sub broker by the stock broker, for any reason whatsoever, the client shall be informed of such termination and the client shall be deemed to be the direct client of the stock broker and all clauses in the 'Rights and Obligations' document(s) governing the stock broker, sub-broker and client shall continue to be in force as it is, unless the client intimates to the stock broker his/its intention to terminate their relationship by giving a notice in writing of not less than one month.

ADDITIONAL RIGHTS AND OBLIGATIONS

30. The stock broker shall ensure due protection to the client regarding client's rights to dividends, rights or bonus shares, etc. in respect of transactions routed through it and it shall not do anything which is likely to harm the interest of the client with whom and for whom they may have had transactions in securities.
31. The stock broker and client shall reconcile and settle their accounts from time to time as per the Rules, Regulations, Bye Laws, Circulars, Notices and Guidelines issued by SEBI and the relevant Exchanges where the trade is executed
32. The stock broker shall issue a contract note to his constituents for trades executed in such format as may be prescribed by the Exchange from time to time containing records of all transactions including details of order number, trade number, trade time, trade price, trade quantity, details of the derivatives contract, client code, brokerage, all charges levied etc. and with all other relevant details as required therein to be filled in and issued in such manner and within such time as prescribed by the Exchange. The stock broker shall send contract notes to the investors within one working day of the execution of the trades in hard copy and/or in electronic form using digital signature.

33. The stock broker shall make pay out of funds or delivery of securities, as the case may be, to the Client within one working day of receipt of the payout from the relevant Exchange where the trade is executed unless otherwise specified by the client and subject to such terms and conditions as may be prescribed by the relevant Exchange from time to time where the trade is executed.
34. The stock broker shall send a complete 'Statement of Accounts' for both funds and securities in respect of each of its clients in such periodicity and format within such time, as may be prescribed by the relevant Exchange, from time to time, where the trade is executed. The Statement shall also state that the client shall report errors, if any, in the Statement within such time as may be prescribed by the relevant Exchange from time to time where the trade was executed, from the receipt thereof to the Stock broker.
35. The stock broker shall send daily margin statements to the clients. Daily Margin statement should include, inter- alia, details of collateral deposited, collateral utilized and collateral status (available balance/due from client) with break up in terms of cash, Fixed Deposit Receipts (FDRs), Bank Guarantee and securities.
36. The Client shall ensure that it has the required legal capacity to, and is authorized to, enter into the relationship with stock broker and is capable of performing his obligations and undertakings hereunder. All actions required to be taken to ensure compliance of all the transactions, which the Client may enter into shall be completed by the Client prior to such transaction being entered into.

ELECTRONIC CONTRACT NOTES (ECN)

37. In case, client opts to receive the contract note in electronic form, he shall provide an appropriate e-mail id to the stock broker. The client shall communicate to the stock broker any change in the email-id through a physical letter. If the client has opted for internet trading, the request for change of email id may be made through the secured access by way of client specific user id and password.
38. The stock broker shall ensure that all ECNs sent through the e-mail shall be digitally signed, encrypted, non-tamper able and in compliance with the provisions of the IT Act, 2000. In case, ECN is sent through e-mail as an attachment, the attached file shall also be secured with the digital signature, encrypted and non-tamperable.
39. The client shall note that non-receipt of bounced mail notification by the stock broker shall amount to delivery of the contract note at the e-mail ID of the client.
40. The stock broker shall retain ECN and acknowledgement of the e-mail in a soft and non-tamperable form in the manner prescribed by the exchange in compliance with the provisions of the IT Act, 2000 and as per the extant rules/regulations/circulars/guidelines issued by SEBI/Stock Exchanges from time to time. The proof of delivery i.e., log report generated by the system at the time of sending the contract notes shall be maintained by the stock broker for the specified period under the extant regulations of SEBI/stock exchanges. The log report shall provide the details of the contract notes that are not delivered to the client/e-mails rejected or bounced back. The stock broker shall take all possible steps to ensure receipt of notification of bounced mails by him at all times within the stipulated time period under the extant regulations of SEBI/stock exchanges
41. The stock broker shall continue to send contract notes in the physical mode to such clients who do not opt to receive the contract notes in the electronic form. Wherever the ECNs have not been delivered to the client or has been rejected (bouncing of mails) by the e-mail ID of the client, the stock broker shall send a physical contract note to the client within the stipulated time under the extant regulations of SEBI/stock exchanges and maintain the proof of delivery of such physical contract notes.
42. In addition to the e-mail communication of the ECNs to the client, the stock broker shall simultaneously publish the ECN on his designated web-site, if any, in a secured way and enable relevant access to the clients and for this purpose, shall allot a unique user name and password to the client, with an option to the client to save the contract note electronically and/or take a print out of the same.

LAW AND JURISDICTION

43. In addition to the specific rights set out in this document, the stock broker, sub-broker and the client shall be entitled to exercise any other rights which the stock broker or the client may have under the Rules, Bye-laws and Regulations of the Exchanges in which the client chooses to trade and circulars/notices issued there under or Rules and Regulations of SEBI
44. The provisions of this document shall always be subject to Government notifications, any rules, regulations, guidelines and circulars/notices issued by SEBI and Rules, Regulations and Bye laws of the relevant stock exchanges, where the trade is executed, that may be in force from time to time.
45. The stock broker and the client shall abide by any award passed by the Arbitrator(s) under the Arbitration and Conciliation Act, 1996. However, there is also a provision of appeal within the stock exchanges, if either party is not satisfied with the arbitration award.
46. Words and expressions which are used in this document but which are not defined herein shall, unless the context otherwise requires, have the same meaning as assigned thereto in the Rules, Byelaws and Regulations and circulars/notices issued thereunder of the Exchanges/SEBI.
47. All additional voluntary clauses/document added by the stock broker should not be in contravention with rules/regulations/notices/circulars of Exchanges/SEBI. Any changes in such voluntary clauses/document(s) need to be preceded by a notice of 15 days. Any changes in the rights and obligations which are specified by Exchanges/SEBI shall also be brought to the notice of the clients.
48. If the rights and obligations of the parties hereto are altered by virtue of change in Rules and regulations of SEBI or Bye-laws, Rules and Regulations of the relevant stock Exchanges where the trade is executed, such changes shall be deemed to have been incorporated herein in modification of the rights and obligations of the parties mentioned in this document.

INTERNET & WIRELESS TECHNOLOGY BASED TRADING FACILITY PROVIDED BY STOCK BROKERS TO CLIENT (All the clauses mentioned in the 'Rights and Obligations' document(s) shall be applicable. Additionally, the clauses mentioned herein shall also be applicable.)

1. Stock broker is eligible for providing Internet based trading (IBT) and securities trading through the use of wireless technology that shall include the use of devices such as mobile phone, laptop with data card, etc. which use Internet Protocol (IP). The stock broker shall comply with all requirements applicable to internet based trading/securities trading using wireless technology as may be specified by SEBI & the Exchanges from time to time.
2. The client is desirous of investing/trading in securities and for this purpose, the client is desirous of using either the internet based trading facility or the facility for securities trading through use of wireless technology. The Stock broker shall provide the Stock broker's IBT Service to the Client, and the Client shall avail of the Stock broker's IBT Service, on and subject to SEBI/Exchanges Provisions and the terms and conditions specified on the Stock broker's IBT Web Site provided that they are in line with the norms prescribed by Exchanges/SEBI.
3. The stock broker shall bring to the notice of client the features, risks, responsibilities, obligations and liabilities associated with securities trading through wireless technology/internet/smart order routing or any other technology should be brought to the notice of the client by the stock broker.
4. The stock broker shall make the client aware that the Stock Broker's IBT system itself generates the initial password and its password policy as stipulated in line with norms prescribed by Exchanges/SEBI.
5. The Client shall be responsible for keeping the Username and Password confidential and secure and shall be solely responsible for all orders entered and transactions done by any person whosoever through the Stock broker's IBT System using the Client's Username and/or Password whether or not such person was authorized to do so. Also the client is aware that authentication technologies and strict security measures are required for the

internet trading/securities trading through wireless technology through order routed system and undertakes to ensure that the password of the client and/or his authorized representative are not revealed to any third party including employees and dealers of the stock broker

6. The Client shall immediately notify the Stock broker in writing if he forgets his password, discovers security flaw in Stock Broker's IBT System, discovers/suspects discrepancies/unauthorized access through his username/password/account with full details of such unauthorized use, the date, the manner and the transactions effected pursuant to such unauthorized use, etc.
7. The Client is fully aware of and understands the risks associated with availing of a service for routing orders over the internet/securities trading through wireless technology and Client shall be fully liable and responsible for any and all acts done in the Client's Username/password in any manner whatsoever.
8. The stock broker shall send the order/trade confirmation through email to the client at his request. The client is aware that the order/ trade confirmation is also provided on the web portal. In case client is trading using wireless technology, the stock broker shall send the order/trade confirmation on the device of the client.
9. The client is aware that trading over the internet involves many uncertain factors and complex hardware, software, systems, communication lines, peripherals, etc. are susceptible to interruptions and dislocations. The Stock broker and the Exchange do not make any representation or warranty that the Stock broker's IBT Service will be available to the Client at all times without any interruption.
10. The Client shall not have any claim against the Exchange or the Stock broker on account of any suspension, interruption, non-availability or malfunctioning of the Stock broker's IBT System or Service or the Exchange's service or systems or non-execution of his orders due to any link/system failure at the Client/Stock brokers/Exchange end for any reason beyond the control of the stock broker/Exchanges.

RISK DISCLOSURE DOCUMENT FOR CAPITAL MARKET AND DERIVATIVES SEGMENTS

This document contains important information on trading in Equities/Derivatives Segments of the stock exchanges. All prospective constituents should read this document before trading in Equities/Derivatives Segments of the Exchanges.

Stock exchanges/SEBI does neither singly or jointly and expressly nor impliedly guarantee nor make any representation concerning the completeness, the adequacy or accuracy of this disclosure document nor have Stock exchanges /SEBI endorsed or passed any merits of participating in the trading segments. This brief statement does not disclose all the risks and other significant aspects of trading.

In the light of the risks involved, you should undertake transactions only if you understand the nature of the relationship into which you are entering and the extent of your exposure to risk.

You must know and appreciate that trading in Equity shares, derivatives contracts or other instruments traded on the Stock Exchange, which have varying element of risk, is generally not an appropriate avenue for someone of limited resources/limited investment and/or trading experience and low risk tolerance. You should therefore carefully consider whether such trading is suitable for you in the light of your financial condition. In case you trade on Stock exchanges and suffer adverse consequences or loss, you shall be solely responsible for the same and Stock exchanges/its Clearing Corporation and/or SEBI shall not be responsible, in any manner whatsoever, for the same and it will not be open for you to take a plea that no adequate disclosure regarding the risks involved was made or that you were not explained the full risk involved by the concerned stock broker. The constituent shall be solely responsible for the consequences and no contract can be rescinded on that account. You must acknowledge and accept that there can be no guarantee of profits or no exception from losses while executing orders for purchase and/or sale of a derivative contract being traded on Stock exchanges.

It must be clearly understood by you that your dealings on Stock exchanges through a stock broker shall be subject to your fulfilling certain formalities set out by the stock broker, which may inter alia include your filling the know your client form, reading the rights and obligations, do's and don'ts, etc., and are subject to the Rules, Byelaws and Regulations of relevant Stock exchanges, its Clearing Corporation, guidelines prescribed by SEBI and in force from time to time and

Circulars as may be issued by Stock exchanges or its Clearing Corporation and in force from time to time.

Stock exchanges does not provide or purport to provide any advice and shall not be liable to any person who enters into any business relationship with any stock broker of Stock exchanges and/or any third party based on any information contained in this document. Any information contained in this document must not be construed as business advice. No consideration to trade should be made without thoroughly understanding and reviewing the risks involved in such trading. If you are unsure, you must seek professional advice on the same.

In considering whether to trade or authorize someone to trade for you, you should be aware of or must get acquainted with the following:-

1. BASIC RISKS:

1.1 Risk of Higher Volatility:

Volatility refers to the dynamic changes in price that a security/derivatives contract undergoes when trading activity continues on the Stock Exchanges. Generally, higher the volatility of a security/derivatives contract, greater is its price swings. There may be normally greater volatility in thinly traded securities / derivatives contracts than in active securities / derivatives contracts. As a result of volatility, your order may only be partially executed or not executed at all, or the price at which your order got executed may be substantially different from the last traded price or change substantially thereafter, resulting in notional or real losses.

1.2 Risk of Lower Liquidity:

Liquidity refers to the ability of market participants to buy and/or sell securities / derivatives contracts expeditiously at a competitive price and with minimal price difference. Generally, it is assumed that more the numbers of orders available in a market, greater is the liquidity. Liquidity is important because with greater liquidity, it is easier for investors to buy and/or sell securities / derivatives contracts swiftly and with

minimal price difference, and as a result, investors are more likely to pay or receive a competitive price for securities / derivatives contracts purchased or sold. There may be a risk of lower liquidity in some securities / derivatives contracts as compared to active securities / derivatives contracts. As a result, your order may only be partially executed, or may be executed with relatively greater price difference or may not be executed at all.

1.2.1 Buying or selling securities / derivatives contracts as part of a day trading strategy may also result into losses, because in such a situation, securities / derivatives contracts may have to be sold / purchased at low / high prices, compared to the expected price levels, so as not to have any open position or obligation to deliver or receive a security / derivatives contract.

1.3 Risk of Wider Spreads:

Spread refers to the difference in best buy price and best sell price. It represents the differential between the price of buying a security / derivatives contract and immediately selling it or vice versa. Lower liquidity and higher volatility may result in wider than normal spreads for less liquid or illiquid securities / derivatives contracts. This in turn will hamper better price formation.

1.4 Risk-reducing orders:

The placing of orders (e.g., "stop loss" orders, or "limit" orders) which are intended to limit losses to certain amounts may not be effective many a time because rapid movement in market conditions may make it impossible to execute such orders.

1.4.1 A "market" order will be executed promptly, subject to availability of orders on opposite side, without regard to price and that, while the customer may receive a prompt execution of a "market" order, the execution may be at available prices of outstanding orders, which satisfy the order quantity, on price time priority. It may be understood that these prices may be significantly different from the last traded price or the best price in that security / derivatives contract.

1.4.2 A "limit" order will be executed only at the "limit" price specified for the order or a better price. However, while the customer receives price protection, there is a possibility that the order may not be executed at all.

1.4.3 A stop loss order is generally placed "away" from the current price of a stock / derivatives contract, and such order gets activated if and when the security / derivatives contract reaches, or trades through, the stop price. Sell stop orders are entered ordinarily below the current price, and buy stop orders are entered ordinarily above the current price. When the security / derivatives contract reaches the pre-determined price, or trades through such price, the stop loss order converts to a market/limit order and is executed at the limit or better. There is no assurance therefore that the limit order will be executable since a security / derivatives contract might penetrate the pre-determined price, in which case, the risk of such order not getting executed arises, just as with a regular limit order.

1.5 Risk of News Announcements:

News announcements that may impact the price of stock / derivatives contract may occur during trading, and when combined with lower liquidity and higher volatility, may suddenly cause an unexpected positive or negative movement in the price of the security / contract.

1.6 Risk of Rumors:

Rumors about companies / currencies at times float in the market through word of mouth, newspapers, websites or news agencies, etc. The investors should be wary of and should desist from acting on rumors.

1.7 System Risk:

High volume trading will frequently occur at the market opening and before market close. Such high volumes may also occur at any point in the day. These may cause delays in order execution or confirmation.

1.7.1 During periods of volatility, on account of market participants continuously modifying their order quantity or prices or placing fresh orders, there may be delays in order execution and its confirmations.

1.7.2 Under certain market conditions, it may be difficult or impossible to liquidate a position in the market at a reasonable price or at all, when there are no outstanding orders either on the buy side or the sell side, or if trading is halted in a security / derivatives contract due to any action on account of unusual trading activity or security / derivatives contract hitting circuit filters or for any other reason.

1.8 System/Network Congestion:

Trading on exchanges is in electronic mode, based on satellite/leased line based communications, combination of technologies and computer systems to place and route orders. Thus, there exists a possibility of communication failure or system problems or slow or delayed response from system or trading halt, or any such other problem/glitch whereby not being able to establish access to the trading system/network, which may be beyond control and may result in delay in processing or not processing buy or sell orders either in part or in full. You are cautioned to note that although these problems may be temporary in nature, but when you have outstanding open positions or unexecuted orders, these represent a risk because of your obligations to settle all executed transactions.

2. As far as Derivatives segments are concerned, please note and get yourself acquainted with the following additional features:-

2.1 Effect of "Leverage" or "Gearing":

In the derivatives market, the amount of margin is small relative to the value of the derivatives contract so the transactions are 'leveraged' or 'geared'. Derivatives trading, which is conducted with a relatively small amount of margin, provides the possibility of great profit or loss in comparison with the margin amount. But transactions in derivatives carry a high degree of risk.

You should therefore completely understand the following statements before actually trading in derivatives and also trade with caution while taking into account one's circumstances, financial resources, etc. If the prices move against you, you may lose a part of or whole margin amount in a relatively short period of time. Moreover, the loss may exceed the original margin amount.

A. Futures trading involve daily settlement of all positions. Every day the open positions are marked to market based on the closing level of the index / derivatives contract. If the contract has moved against you, you will be required to deposit the amount of loss (notional) resulting from such movement. This amount will have to be paid within a stipulated time frame, generally before commencement of trading on next day.

- B. If you fail to deposit the additional amount by the deadline or if an outstanding debt occurs in your account, the stock broker may liquidate a part of or the whole position or substitute securities. In this case, you will be liable for any losses incurred due to such close-outs.
- C. Under certain market conditions, an investor may find it difficult or impossible to execute transactions. For example, this situation can occur due to factors such as illiquidity i.e. when there are insufficient bids or offers or suspension of trading due to price limit or circuit breakers etc.
- D. In order to maintain market stability, the following steps may be adopted: changes in the margin rate, increases in the cash margin rate or others. These new measures may also be applied to the existing open interests. In such conditions, you will be required to put up additional margins or reduce your positions.
- E. You must ask your broker to provide the full details of derivatives contracts you plan to trade i.e. the contract specifications and the associated obligations.

2.2 Currency specific risks:

1. The profit or loss in transactions in foreign currency-denominated contracts, whether they are traded in your own or another jurisdiction, will be affected by fluctuations in currency rates where there is a need to convert from the currency denomination of the contract to another currency.
2. Under certain market conditions, you may find it difficult or impossible to liquidate a position. This can occur, for example when a currency is deregulated or fixed trading bands are widened.
3. Currency prices are highly volatile. Price movements for currencies are influenced by, among other things: changing supply-demand relationships; trade, fiscal, monetary, exchange control programs and policies of governments; foreign political and economic events and policies; changes in national and international interest rates and inflation; currency devaluation; and sentiment of the market place. None of these factors can be controlled by any individual advisor and no assurance can be given that an advisor's advice will result in profitable trades for a participating customer or that a customer will not incur losses from such events.

2.3 Risk of Option holders:

1. An option holder runs the risk of losing the entire amount paid for the option in a relatively short period of time. This risk reflects the nature of an option as a wasting asset which becomes worthless when it expires. An option holder who neither sells his option in the secondary market nor exercises it prior to its expiration will necessarily lose his entire investment in the option. If the price of the underlying does not change in the anticipated direction before the option expires, to an extent sufficient to cover the cost of the option, the investor may lose all or a significant part of his investment in the option.
2. The Exchanges may impose exercise restrictions and have absolute authority to restrict the exercise of options at certain times in specified circumstances.

2.4 Risks of Option Writers:

1. If the price movement of the underlying is not in the anticipated direction, the option writer runs the risks of losing substantial amount.
2. The risk of being an option writer may be reduced by the purchase of other options on the same underlying interest and thereby assuming a spread position or by acquiring other types of hedging positions in the options markets or other markets. However, even where the writer has assumed a spread or other hedging position, the risks may still be significant. A spread position is not necessarily less risky than a simple 'long' or 'short' position.
3. Transactions that involve buying and writing multiple options in combination, or buying or writing options in combination with buying or selling short the underlying interests, present additional risks to investors. Combination transactions, such as option spreads, are more complex than buying or writing a single option. And it should be further noted that, as in any area of investing, a complexity not well understood is, in itself, a risk factor. While this is not to suggest that combination strategies should not be considered, it is advisable, as is the case with all investments in options, to consult with someone who is experienced and knowledgeable with respect to the risks and potential rewards of combination transactions under various market circumstances.

3. TRADING THROUGH WIRELESS TECHNOLOGY/ SMART ORDER ROUTING OR ANY OTHER TECHNOLOGY:

Any additional provisions defining the features, risks, responsibilities, obligations and liabilities associated with securities trading through wireless technology/ smart order routing or any other technology should be brought to the notice of the client by the stock broker.

4. GENERAL

4.1 The term 'constituent' shall mean and include a client, a customer or an investor, who deals with a stock broker for the purpose of acquiring and/or selling of securities / derivatives contracts through the mechanism provided by the Exchanges.

4.2 The term 'stock broker' shall mean and include a stock broker, a broker or a stock broker, who has been admitted as such by the Exchanges and who holds a registration certificate from SEBI.

GUIDANCE NOTE - DO's AND DON'Ts FOR TRADING ON THE EXCHANGE(S) FOR INVESTORS

BEFORE YOU BEGIN TO TRADE

1. Ensure that you deal with and through only SEBI registered intermediaries. You may check their SEBI registration certificate number from the list available on the Stock exchanges www.exchange.com and SEBI website www.sebi.gov.in.
2. Ensure that you fill the KYC form completely and strike off the blank fields in the KYC form.
3. Ensure that you have read all the mandatory documents viz. Rights and Obligations, Risk Disclosure Document, Policy and Procedure document of the stock broker.
4. Ensure to read, understand and then sign the voluntary clauses, if any, agreed between you and the stock broker. Note that the clauses as agreed between you and the stock broker cannot be changed without your consent.
5. Get a clear idea about all brokerage, commissions, fees and other charges levied by the broker on you for trading and the relevant provisions/ guidelines specified by SEBI/Stock exchanges.
6. Obtain a copy of all the documents executed by you from the stock broker free of charge.
7. In case you wish to execute Power of Attorney (POA) in favour of the Stock broker, authorizing it to operate your bank and demat account, please refer to the guidelines issued by SEBI/Exchanges in this regard

TRANSACTIONS AND SETTLEMENTS

8. The stock broker may issue electronic contract notes (ECN) if specifically authorized by you in writing. You should provide your email id to the stock broker for the same. Don't opt for ECN if you are not familiar with computers.
9. Don't share your internet trading account's password with anyone.
10. Don't make any payment in cash to the stock broker.
11. Make the payments by account payee cheque in favour of the stock broker. Don't issue cheques in the name of sub- broker. Ensure that you have a documentary proof of your payment/deposit of securities with the stock broker, stating date, scrip, quantity, towards which bank/ demat account such money or securities deposited and from which bank/ demat account.
12. Note that facility of Trade Verification is available on stock exchanges' websites, where details of trade as mentioned in the contract note may be verified. Where trade details on the website do not tally with the details mentioned in the contract note, immediately get in touch with the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchange.
13. In case you have given specific authorization for maintaining running account, payout of funds or delivery of

securities (as the case may be), may not be made to you within one working day from the receipt of payout from the Exchange. Thus, the stock broker shall maintain running account for you subject to the following conditions:

- a) Such authorization from you shall be dated, signed by you only and contains the clause that you may revoke the same at any time.
  - b) The actual settlement of funds and securities shall be done by the stock broker, at least once in a calendar quarter or month, depending on your preference. While settling the account, the stock broker shall send to you a 'statement of accounts' containing an extract from the client ledger for funds and an extract from the register of securities displaying all the receipts/deliveries of funds and securities. The statement shall also explain the retention of funds and securities and the details of the pledged shares, if any.
  - c) On the date of settlement the stockbroker may retain the requisite securities/funds towards outstanding obligation and may also retain the fund expected to be required to meet derivative obligation for next 5 trading days, calculated in the manner specified by the exchanges. In respect of cash market transactions, the stock broker may retain entire pay-in obligation of funds and securities due from clients as on date of settlement and for next day's business, he may retain funds/securities/margin to the extent of value of transactions executed on the day of such settlement in the cash market.
  - d) You need to bring any dispute arising from the statement of account or settlement so made to the notice of the stock broker in writing preferably within 7 (seven) working days from the date of receipt of funds/securities or statement on the date of settlement, as the case may be. In case of dispute, refer the matter in writing to the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchanges without delay.
14. In case you have not opted for maintaining running account and pay-out of funds/securities is not received on the next working day of the receipt of payout from the exchanges, please refer the matter to the stock broker. In case there is dispute, ensure that you lodge a complaint in writing immediately with the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchange.
15. Please register your mobile number and email id with the stock broker, to receive trade confirmation alerts/details of the transactions through SMS or email, by the end of the trading day, from the stock exchanges.

IN CASE OF TERMINATION OF TRADING MEMBERSHIP

16. In case, a stock broker surrenders his membership, is expelled from membership or declared a defaulter; Stock exchanges gives a public notice inviting claims relating to only the "transactions executed on the trading system" of Stock exchange, from the investors. Ensure that you lodge a claim with the relevant Stock exchanges within the stipulated period and with the supporting documents.
17. Familiarize yourself with the protection accorded to the money and/or securities you may deposit with your stock broker, particularly in the event of a default or the stock broker's insolvency or bankruptcy and the extent to which you may recover such money and/or securities may be governed by the Bye-laws and Regulations of the relevant Stock exchange where the trade was executed and the scheme of the Investors' Protection Fund in force from time to time.

DISPUTES/ COMPLAINTS

18. Please note that the details of the arbitration proceedings, penal action against the brokers and investor complaints against the stock brokers are displayed on the website of the relevant Stock exchange.
19. In case your issue/problem/grievance is not being sorted out by concerned stock broker/sub-broker then you may take up the matter with the concerned Stock exchange. If you are not satisfied with the resolution of your complaint then you can escalate the matter to SEBI.
20. Note that all the stock broker/sub-brokers have been mandated by SEBI to designate an e-mail ID of the grievance redressal division/compliance officer exclusively for the purpose of registering complaints.

अधिकार व स्टॉक ब्रोकर कर्तव्ये, उप दलाल आणि क्लायंट
सेबी आणि स्टॉक एक्सचेंजची ठरवून दिली

1. क्लायंट त्या सिक्युरिटीज / करार / व्यापार गुंतवणूक करू नये / मध्ये नियम, बाकायदे आणि एक्सचेंज विनियम व्याख्या म्हणून एक्सचेंज वर व्यवहार दाखल करण्यात आले इतर साधने / भारत (सेबी) आणि परिपत्रके सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड / सूचना तेथे अंतर्गत जारी वेळोवेळी.
2. शेअर ब्रोकर, शक्ती असू शकते म्हणून सर्व नियम, बाकायदे आणि एक्सचेंज आणि परिपत्रके / अंतर्गत आणि नियम आणि सेबी आणि सरकारी अधिकारी संबंधित सूचना विनियम तेथे जारी सूचना नियम, सब-ब्रोकर आणि ग्राहक बांधले जाईल वेळोवेळी.
3. क्लायंट अखेरीस करार सिक्युरिटीज आणि / किंवा करार सामोरे शेअर ब्रोकर क्षमता स्वतः समाधान आणि शेअर ब्रोकर माध्यमातून आज्ञा कार्यान्वित करण्याची इच्छा व क्लायंट वेळोवेळी अशा क्षमता स्वतः पूर्ण करण्यासाठी सुरु राहिल शेअर ब्रोकर माध्यमातून आदेश अंमलात आणण्यापूर्वी शेअर ब्रोकर आहे.
4. शेअर ब्रोकर सतत खरेपणाची आणि सेवा प्रदान करणे संबंधित क्लायंट व गुंतवणूक उद्देश आर्थिक यश बद्दल स्वतः खात्री करून घेईल.
5. शेअर ब्रोकर कोणत्याही मर्यादा, दायित्व आणि क्षमता ज्या शेअर ब्रोकर क्रिया यासह क्लायंट व्यवसाय शेअर करण्यासाठी गुलाब दलाल चे उत्तरदायित्व आणि नेमका प्रकार जागरूक करणे आयोजन करण्याची पद्धती लागू होईल.
6. सब-ब्रोकर आवश्यक साहाय्य होईल व क्लायंट (स) सर्व व्यवहार करताना शेअर ब्रोकर सहकार्य.

क्लायंट माहिती

- 7 म्हणून "खाते उघडणे फॉर्म" समर्थन तपशील सह शेअर ब्रोकर आवश्यक आहेत क्लायंट पूर्ण अशा सर्व तपशील सादर करील, / सेबी वेळोवेळी स्टॉक एक्सचेंजने बंधनकारक केले.
8. क्लायंट खाते उघडणे कागदपत्रे सर्व अनिवार्य तरतुदी स्वतः ओळख होईल. शेअर ब्रोकर निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही अतिरिक्त कलमे किंवा कागदपत्रे नॉन-बंधनकारक असेल, अटी आणि क्लायंट मान्य झाली आहे.
9. खाते उघडणे तसेच त्यानंतर वेळी प्रदान म्हणून 'खाते उघडण्याच्या फॉर्म' माहिती काही बदल आहे तर क्लायंट लगेच लेखी शेअर ब्रोकर सूचित येईल; याचिका / दिवाळखोरी याचिका किंवा त्याच्या क्षमता सामग्री पत्करणे असतील खटला गुंडाळणे माहिती समाविष्टीत आहे. क्लायंट माहिती असेल / एक नियतकालिक आधारावर शेअर ब्रोकर आर्थिक माहिती अद्यतनित करा.
10. खाते उघडण्याच्या फॉर्ममध्ये किंवा इतर कोणतीही माहिती ग्राहकाला संबंधित, गोपनीय नमूद शेअर ब्रोकर आणि सब-ब्रोकर क्लायंट सर्व तपशील राखण्यासाठी होईल आणि ते कोणतेही अंतर्गत आवश्यक वगळता कोणत्याही व्यक्ती / अधिकारी त्याच जाहिर करू शकत नाही कायदा / नियम आवश्यकता. मात्र प्रदान शेअर ब्रोकर ग्राहकांच्या व्यक्त परवानगी कोणतीही व्यक्ती किंवा अधिकार त्याच्या ग्राहकांच्या बद्दल माहिती उघड करू शकतो की.

मार्जिन

11 क्लॉअंट लागू प्रारंभिक मॉरुजिन्स, मॉगणी मॉरुजिन, विशेष मॉरुजिन किंवा अशॉ इतर मॉरुजिन म्हणून शेअर ब्रॉकर किंवा एक्सचेंज किंवा विभाग(स). करण्यात वेळ सेबी निर्देशित केली जाऊ शकते वेळ लागू म्हणून गरजेचे मानले जाते भरपाई द्यावी क्लॉअंट व्यवहार. शेअर ब्रॉकर अतिरिक्त मॉरुजिन वसूल करण्याची (तरी एक्सचेंज, क्लियरिंग हाऊस / क्लियरिंग कॉर्पोरेशन किंवा सेबी आवश्यक नाही) त्याच्या एकमेव आणि संपूर्ण निर्णयावर अवलंबून परवानगी आहे आणि ग्राहक वेळेत अशॉ मॉरुजिन भरण्याची हे आपले कर्तव्य आहे जाईल.

12 क्लॉअंट क्लॉअंट मॉरुजिन्सचा भरणा अपरिहार्यपणे सर्व थकबाकी पूर्ण समाधान ध्वनित नाही याची जाणीव आहे. सातत्याने दिले येत मॉरुजिन असूनही, क्लॉअंट, त्याचा व्यापार सेटलमेंट वर, भरण्याची हे आपले कर्तव्य आहे (किंवा मिळेल) करार अशॉ आणखी पैसे लावण्यासाठी / आवश्यक जाऊ शकते.

व्यवहार आणि तोडगे

13 क्लॉअंट परस्पर क्लॉअंट व शेअर ब्रॉकर दरम्यान मान्य केली जाऊ शकतात, लेखी किंवा अशॉ स्वरूपात किंवा रीतीने खरेदी किंवा एका सुरक्षितता / डेरिव्हेटिव्ह करार विक्रीचे कोणताही आदेश देईल. शेअर ब्रॉकर फक्त क्लॉअंट नियुक्त एकमेव ग्राहक कोड मध्ये ऑर्डर आणि ग्राहकाच्या व्यवहार कार्यान्वित करण्यासाठी, याची खात्री होईल.

14 शेअर ब्रॉकर क्लॉअंट आणि माहिती त्याला ट्रेडिंग / सेटलमेंट सायकल, वितरण / भरणा वेळापत्रक बदल माहिती दिली वेळोवेळी काही फेरबदल ठेवा, असेल, आणि ते अशॉ वेळापत्रक / प्रक्रीया पालन करणे ग्राहकाच्या यामधून जबाबदारी असेल व्यापार चालवला जातो जेथे संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या.

15 शेअर ब्रॉकर पैसा / ग्राहक जमा सिक्युरिटीज वेगळे खाते ठेवले जाईल, कोणत्याही इतर क्लॉअंट त्याच्या / त्याच्या स्वतः च्या खाते किंवा खाते वेगळी सुनिश्चित करावे आणि स्वतः ला / स्वतः शेअर दलाल यांनी वापरली जाणार नाही किंवा कोणत्याही इतर क्लॉअंट किंवा नियम उल्लेख केलेल्या हेतूने पेक्षा इतर कोणत्याही कारणासाठी, विनियम, परिपत्रके, सूचना, सेबी, मार्गदर्शक तत्त्वे आणि / किंवा नियम, उप-कायदे, परिपत्रके आणि एक्सचेंजच्या सूचना.

16. कोठे एक्सचेंज (चे) व्यापाराची (ट्रेड) स्वतःहून व्यापार समावेश अशॉ सर्व व्यवहार स्वतःहून रद्द / ग्राहकासाठी आणि ग्राहकाच्या वतीने केले आहे वस्तुस्थिती भूमिका रद्द शेअर ब्रॉकर संबंधित करार (चे) क्लॉअंट रद्द करण्यासाठी हक्क असेल (चे).

17. एक्सचेंजवर केलेल्या व्यवहाराशी नियम, बाकायदे आणि विनियम आणि परिपत्रके / विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशॉ न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रात सादर करील व्यापार चालवला जातो कुठे आणि एक्सचेंज अशॉ व्यापार सर्व पक्षांच्या अंतर्गत जारी सूचना अधीन आहेत बाकायदे आणि व्यापार नियम, बाकायदे आणि एक्सचेंज आणि परिपत्रके / अंतर्गत जारी सूचना नियमांची तरतूद धक्का हेतूने चालवला जातो जेथे एक्सचेंज विनियम आहे.

दलाली

18 क्लायंट, वेळोवेळी प्रचलित आहेत शेअर ब्रोकर ब्रोकरेज आणि वैधानिक करांची देणे आणि ते ग्राहक खात्यात, व्यवहार सेवा आणि लागू शेअर दलाल क्लायंटवर देते करील. शेअर ब्रोकर प्रति नियम, अटी आणि संबंधित शेअर बाजार आणि / किंवा नियम आणि सेबीची नियम बाय-कायदे परवानगी जास्तीत जास्त दलाली जास्त दलाली घेऊ नये.

धंदा स्थान बंद

19. शेअर ब्रोकर इतर अधिकार (लवाद अशी एक बाब पहा अधिकार) गाठ न करता, क्लायंट शेअर ब्रोकर / कर्ज फेडणे मार्जिन नसलेल्या पैसे ग्राहकांच्या पोझिशनस सर्व किंवा कोणत्याही बंद करण्यासाठी हक्क असेल की समजतात किंवा इतर रक्कम, थकबाकी येणी, इ आणि अशा धंदा / उत्पन्न समायोजित, बंद करा जर असेल तर क्लायंट जबाबदार्या / जबाबदार्या विरुद्ध. कोणत्याही आणि सर्व हानी आणि अशा धंदा / बंद बाहेर खात्यावर आर्थिक शुल्क आकारले व क्लायंट भरले जाईल.

20 क्लायंट मृत्यू किंवा दिवाळखोरी झाल्यास किंवा त्याच्या / त्याच्या अन्यथा प्राप्त आणि पैसे किंवा वितरण किंवा क्लायंट खरेदी किंवा विक्री होऊ आदेश दिले आहे सिक््युरिटीज ह तांत रत सामर्थ्य होत, शेअर ब्रोकर बाहेर बंद करू शकता क्लायंट व्यवहार आणि, जर असेल तर, नुकसान दावा ग्राहकांच्या इस्टेट विरुद्ध. क्लायंट किंवा त्याच्या उमेदवार, उत्तराधिकारी, वारसांना आणि मुखत्यार तेथे होऊ शकते कोणत्याही अतिरिक्त मिळण्याचा अधिकार राहिल. क्लायंट कायदेशीर वारस विरुद्ध शेअर ब्रोकर वैध स्त्राव होतील नॉमिनी नावे निधी / सिक््युरिटीज हस्तांतरण लक्षात ठेवा होईल.

21 शेअर ब्रोकर क्लायंट पैसे / चेंडू मध्ये डीफॉल्ट आणि संबंधित पैलू माहिती संबंधित एक्सचेंज निदर्शनास आणणे होईल. जेथे क्लायंट दोषी कंपनी / भागीदारी / मालकी फर्म किंवा इतर कोणत्याही कृत्रिम कायदेशीर अस्तित्त्व, नंतर नाव (चे) संचालक (चे) परिस्थितीत / प्रमोटर (चे) / भागीदार (चे) / साजेशा म्हणून यथास्थिती देखील संबंधित बाजाराला शेअर ब्रोकर द्वारे संप्रेषित जाईल (चे)

वाद निराकरण

22. शेअर ब्रोकर संबंधित एक्सचेंज आणि सेबीची संबंधित माहिती बरोबर ग्राहक तरतूद करावी लागेल.

23 शेअर ब्रोकर तो रुट सर्व आर्थिक व्यवहार आदर क्लायंट तक्रारी उपाय मध्ये आणि शेअर वाईट वितरण, वाईट धावसंख्या: चुकीची दुरुस्ती करणे, इ आक्षेप दूर सहकार्य होईल

24 क्लायंट आणि शेअर ब्रोकर प्रति नियम, बाकायदे आणि व्यापार चालवला जातो आणि परिपत्रके / सूचना जारी जेथे एक्सचेंज विनियम म्हणून लवाद ठेवी संदर्भात, मार्जिन मनी, इ कोणतेही हक्क आणि / किंवा वाद पहा होईल म्हणून वेळोवेळी शक्ती असू शकते अंतर्गत.

25. शेअर ब्रोकर अशी कारवाई केली लवाद पुरस्कार अंमलबजावणी करण्यासाठी जबाबदार असेल, त्याला समोरासमोर क्लायंट व तो दरम्यान गेला व्यवहार उद्भवणार्या कोणत्याही लवाद वेगवान सेटलमेंट खात्री करील.

26. ग्राहक / शेअर-दलाल तंटा निवारण अधिकृत प्रतिनिधी जारी सूचना, कोणतेही असल्यास, क्लायंट / शेअर दलाल यांनी सांगितले प्रतिनिधी अधिकृत पत्र नुसार ग्राहक / शेअर-दलाल बंधनकारक होईल की समजतात सांगितले ग्राहक / शेअर दलाल वतीने सामोरे.

संबंध संपुष्टात

27. शेअर ब्रोकर आणि ग्राहक दरम्यान या संबंध संपवले येईल; कोणत्याही कारणास्तव शेअर ब्रोकर शेअर ब्रोकर चे डीफॉल्ट, मृत्यू, राजीनामा किंवा हकालपट्टी कारण सदस्यत्व समाप्ती समावेश स्टॉक एक्सचेंजच्या सदस्य संपते किंवा प्रमाणपत्र मंडळाने रद्द आहे.

28. शेअर ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि ग्राहक इतर पक्षांना एक पेक्षा कमी नाही महिन्याच्या लेखी सूचना देऊन इतर पक्षाला कोणत्याही कारण न देता त्यांना संबंध समाप्त करण्यासाठी मिळण्याचा अधिकार राहिल. अशा समाप्ती असले तरी, सर्व अधिकार, जबाबदार्या आणि बाहेर किंवा व्यवहार बाबतीत पक्ष कर्तव्ये किंवा हा संबंध संपुष्टात अगोदर गेला टिकू आणि संबंधित पक्ष बंधनकारक मध्ये / निहित चालू राहिल त्याच्या / त्याच्या संबंधित वारस, मृत्यूपत्राचा, प्रशासक, कायदेशीर प्रतिनिधी किंवा उत्तराधिकारी, यथास्थिति.

29. उप-दलाल किंवा मंडळ किंवा / उपदलाल सह करार स्टॉक एक्सचेंज आणि / किंवा निरस्त पोट-दलाल ओळख मागे त्याच्या / त्याच्या नोंदणी रद्द निधन / दिवाळखोरी झाल्यास शेअर ब्रोकर करून, काही कारणाने, क्लायंट अशा समाप्तीच्या माहिती होईल आणि क्लायंट शेअर ब्रोकर थेट क्लायंट आणि 'हक्क व कर्तव्ये' दस्तऐवज (स) सर्व कलमे स्टॉक शासन असल्याचे मानण्यात येईल दलाल, उप दलाल व क्लायंट तो आहे, क्लायंट शेअर ब्रोकर एक पेक्षा कमी नाही महिन्याच्या लेखी सूचना देऊन त्यांचा संबंध समाप्त त्याच्या / त्याचे उद्देश सूचना देतो तोपर्यंत अंमलात असणे चालू राहिल.

अतिरिक्त अधिकार व जबाबदा

30 शेअर ब्रोकर तो रूट व्यवहार आदर मध्ये लाभांश, अधिकार किंवा बोनस शेअर, इ क्लायंट अधिकार संबंधित ग्राहकाला योग्य संरक्षण याची खात्री होईल आणि तो कोणाला बरोबर ग्राहक हिताचे इजा होण्याची शक्यता आहे जे काहीच करणार नाही आणि ज्याची त्यांनी सिक््युरिटीज व्यवहार झाला असेल.

31. शेअर ब्रोकर आणि ग्राहक दोघांमध्ये समेत घडवून आणता आणि नियमांनुसार वेळोवेळी त्यांची खाती राहातील, विनियम, बाय कायदे परिपत्रके, सूचना आणि सेबी जारी मार्गदर्शक तत्वे आणि व्यापार चालवला जातो जेथे संबंधित एक्सचेंजची.

32 शेअर ब्रोकर मागणी क्रमांक, व्यवहार क्रमांक, व्यवहाराची वेळ, व्यापार किंमत तपशील सर्व आर्थिक व्यवहार वेळ असलेली रेकॉर्ड वेळ एक्सचेंजच्या विहित करण्यात येईल अशा स्वरूपात अंमलात व्यवहार त्याच्या घटकांच्या एक करार टीप जारी करील, व्यापार प्रमाणात, डेरिव्हेटिव्ह करार, क्लायंट कोड, दलाली तपशील, सर्व शुल्क इ आकारले व त्यात आवश्यक म्हणून भरून व अशा रीतीने आणि एक्सचेंज विहित अशा मुदतीत जारी केली सर्व इतर संबंधित तपशील. शेअर ब्रोकर डिजिटल स्वाक्षरी वापरून हार्ड कॉपी आणि / किंवा इलेक्ट्रॉनिक फॉर्म मध्ये व्यवहार अंमलबजावणीची काम दिवस आत गुंतवणूकदारांना कॉन्ट्रक्ट नोट्स पाठवतील.

33. शेअर ब्रोकर अन्यथा ग्राहकाला निर्दिष्ट आणि तोपर्यंत व्यापार चालवला जातो, जेथे संबंधित एक्सचेंज रक्कम पावती एक कामकाजाचा दिवस क्लायंट निधी किंवा सिक््युरिटीज चॅंइ बाहेर वेतन करतील यथास्थिति, अशा अटी व व्यापारी चालवला जातो जेथे वेळ संबंधित वेळी एक्सचेंजच्या विहित करण्यात येईल अटी असतात.

34. वेळोवेळी, जेथे संबंधित एक्सचेंज विहित करण्यात येईल, अशा वेळ आत अशा ठराविक मुदतीने पुनः पुन्हा उगवणे आणि स्वरूपात त्याच्या क्लायंट प्रत्येक बाबतीत निधी आणि सिक््युरिटीज दोन्ही खाती संपूर्ण 'स्टेटमेंट' पाठवू नये, शेअर ब्रोकर व्यापार चालवला जातो. विधान देखील क्लायंट त्रुटी, कोणतेही असल्यास, स्टेटमेंट अशा मुदतीत व्यापार त्याचा शेअर ब्रोकर आल्यापासून, अंमलात होते जेथे वेळ संबंधित वेळी एक्सचेंजच्या विहित करण्यात येईल म्हणून अहवाल देईल नमूद करण्यात येतील.

35. शेअर ब्रोकर ग्राहकांना दररोज फरकाने स्टेटमेंट पाठवतील. समाविष्ट आहे दैनिक मार्जिन विधान, inter-इतर, जमा दुय्यम तपशील, दुय्यम वापर दुय्यम स्थिती (उपलब्ध शिल्लक / ग्राहक योग्य) रोख दृष्टीने ब्रेक अप, मुदत ठेव पावत्या, बँक गॅरंटी आणि सिक््युरिटीज.

36. क्लायंट तो आवश्यक ती कायदेशीर क्षमता आहे की, आणि, शेअर ब्रोकर संबंध प्रवेश अधिकृत आहे आणि येथे त्याच्या कर्तव्ये आणि उपक्रमांचा करत करण्यास सक्षम आहे याची खात्री होईल. आवश्यक सर्व क्रिया सर्व व्यवहार क्लायंट मध्ये ग्राहक अशा व्यवहार अगोदर गेला जात पूर्ण होईल प्रविष्ट शकते, पालन याची खात्री करण्यासाठी घेतले जाईल.

इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर (ECN)

37. बाबतीत, क्लायंट इलेक्ट्रॉनिक फॉर्म मध्ये करार चिठ्ठी प्राप्त करण्यासाठी रद्द करते, तो शेअर ब्रोकर योग्य ई-मेल id प्रदान करील. क्लायंट एक भौतिक पत्र माध्यमातून ई-मेल-आयडी काही बदल शेअर ब्रोकर कळवील. क्लायंट 'ऑनलाइन ट्रेडिंग' साठी निवड केली आहे, तर, ई-मेल आयडी च्या बदल करण्यासाठी विनंती क्लायंट विशिष्ट युजर आयडी आणि पासवर्ड मार्ग सुरक्षित प्रवेश माध्यमातून केले जाऊ शकते.

38. शेअर ब्रोकर ई-मेल द्वारे पाठविले सर्व इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर डिजिटली केलेली स्वाक्षरी जाईल सुनिश्चित करावे, एनक्रिप्टेड, नॉन-हस्तक्षेप सक्षम आणि IT अधिनियम, 2000 बाबतीत च्या तरतुदींचे पालन मध्ये, इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर ई-मेल द्वारे पाठविण्यात आले आहे संलग्नक म्हणून, संलग्न फाइल, डिजिटल स्वाक्षरी सुरक्षित होईल एनक्रिप्टेड आणि बिगर सक्षम लुडबुड.

39. क्लायंट शेअर ब्रोकर करून बाऊन्स मेल सूचना की न मिळाल्याबाबत लक्षात ठेवा होईल ग्राहकांच्या ई-मेल आयडी कराराचे टीप डिलिव्हरी रक्कम होईल.

40. शेअर ब्रोकर IT अधिनियम, 2000 च्या तरतुदी आणि / अस्तीत्वात नियम / नियमावलीनुसार पालन विनिमय विहित रीतीने एक मऊ आणि गैर-सक्षम लुडबुड स्वरूपात ई-मेल इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर पोचपावती कायम असेल वेळोवेळी सेबी / स्टॉक एक्सचेंजने जारी परिपत्रके / मार्गदर्शक तत्वांना. एकूण धावसंख्या: दुसऱ्या शब्दात सांगायचे म्हणजे पुरावा करार चिठ्ठ्याच पाठवून वेळी प्रणाली द्वारे निर्मित लॉग अहवाल सेबी / स्टॉक एक्सचेंजवर अस्तीत्वात अधिनियमानुसार निर्दिष्ट केलेल्या कालावधीसाठी शेअर ब्रोकर करून ठेवली जाईल. लॉग अहवाल नाकारण्यात किंवा परत परत क्लायंट / ई-मेल वितरित नाही करार नोट्स तपशील प्रदान होईल. शेअर ब्रोकर सेबी / स्टॉक एक्सचेंजवर अस्तीत्वात अधिनियमानुसार ठराविक वेळेमध्ये सर्व काही वेळा त्याला परत मेल सूचना मिळाल्यानंतर याची खात्री करण्यासाठी सर्व शक्य ती पावले उचलतील

41. शेअर ब्रोकर अशा ग्राहकांना इलेक्ट्रॉनिक फॉर्म मध्ये करार नोट्स प्राप्त निवड करीत नाहीत भौतिकी करार टिपा पाठवा राहतील. इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर ग्राहकाला पराभव होऊ दिला नाही जेथे जेथे किंवा नाकारण्यात आली आहे (मेल सशक्त) क्लायंट ई-मेल आयडी करून, शेअर ब्रोकर एक शारीरिक करार टीप ग्राहकाला वेळेत च्या प्रचलित अधिनियमानुसार पाठवील सेबी / शेअर बाजार आणि अशा शारीरिक करार नोट्स चेंडू पुरावा राखण्यासाठी.

42 ग्राहकाला इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर ई-मेल संवाद व्यतिरिक्त, शेअर ब्रोकर एकाच वेळी इलेक्ट्रॉनिक करार चिठ्ठीवर त्याच्या नियुक्त वेब-साइट वर, एक सुरक्षित प्रकारे प्रकाशित होईल जर असेल तर आणि ग्राहकांना आणि या हेतूने संबंधित प्रवेश सुरू इलेक्ट्रॉनिक करार टीप जतन आणि / किंवा समान एक प्रिंटआउट काढून घेणे ग्राहक पर्याय, क्लायंट एक अद्वितीय वापरकर्ता नाव आणि संकेतशब्द देणे होईल.

कायदा आणि अधिकार क्षेत्रात

43. या दस्तऐवजात सेट विशिष्ट अधिकार व्यतिरिक्त, शेअर ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि ग्राहक शेअर ब्रोकर किंवा क्लायंट नियम, उप-कायदे आणि नियम अंतर्गत असू शकतात कोणत्याही इतर अधिकारांचा वापर करणे हक्क असेल एक्स्चेंज क्लायंट व्यापार आणि परिपत्रके / सूचना तेथे किंवा नियम आणि सेबी नियमनानुसार अंतर्गत जारी निवडतो ज्या

44. हे दस्तऐवज तरतुदी नेहमी, सरकारी सूचना, काही नियम, अटी, मार्गदर्शक तत्वे आणि परिपत्रके / सेबी आणि नियम आणि व्यापार चालवला जातो जेथे संबंधित स्टॉक एक्स्चेंजच्या, पोट नियम जारी सूचना अधीन असेल की असू शकते शक्ती मध्ये वेळोवेळी.

45. शेअर ब्रोकर आणि ग्राहक लवाद (चे) लवाद आणि सलोखा कायद्याच्या अंतर्गत जवळून कोणत्याही पुरस्कार पालन करतील, 1996 तथापि, तेथे स्टॉक एक्स्चेंजच्या आत अपील तरतूद, एकतर पक्ष समाधानी नाही तर लवाद पुरस्कार.

46. पण या दस्तऐवज वापरले जातात शब्द आणि सूत्रांचे येथे निर्दिष्ट नाही करील, संदर्भ अर्थ अपेक्षित नसेल तर, मध्ये एक्स्चेंज / सेबीकडे त्याखाली जारी नियम, बाकायदे आणि विनियम आणि परिपत्रके / सूचना त्याला नियुक्त समान अर्थ आहे.

47. शेअर ब्रोकर जोडले सर्व अतिरिक्त स्वयंसेवी कलमे / दस्तऐवज नियम / नियम / सूचना / सेबी / एक्स्चेंज परिपत्रके सह उल्लंघन होऊ नये. अशा स्वयंसेवी कलम / दस्तऐवज (s) कोणतेही बदल 15 दिवस सूचना अगोदर करणे आवश्यक आहे. अधिकार व जबाबदा बदल एक्स्चेंज निर्दिष्ट जे / सेबीने क्लायंट निदर्शनास आणले जाईल.

48. पक्ष सोबतच्या नियम आणि सेबी किंवा उप-कायदे, नियम आणि व्यापार चालवला जातो जेथे संबंधित स्टॉक एक्स्चेंज विनियम नियम बदल सद्गुण बदलता आहेत अधिकार व जबाबदा, हे बदल केले आहेत, असे मानण्यात येईल तर या दस्तऐवजात उल्लेख पक्षांच्या अधिकार व जबाबदा बदल मध्ये ह्यात समावेश.

इंटरनेट आणि वायरलेस तंत्रज्ञानावर आधारित व्यापारी सुविधा ग्राहकांना स्टॉक ब्रोकर प्रदान (सर्व 'हक्क आणि कर्तव्ये' दस्तऐवज (s) उल्लेख कलम लागू असेल. या व्यतिरिक्त, येथे उल्लेख कलम लागू होईल.)

1. शेअर दलाल बिनतारी तंत्रज्ञानाचा वापर मोबाइल फोन, डेटा कार्ड लॅपटॉप इ साधने इंटरनेट प्रोटोकॉल (आयपी) वापर ज्या वापर समावेश असेल माध्यमातून इंटरनेट आधारीत व्यापार (IBT) आणि सिक्युरिटीज ट्रेडिंग प्रदान साठी पात्र आहे. शेअर ब्रोकर वेळ सेबी आणि एक्स्चेंज द्वारे निर्दिष्ट केलेल्या वेळेसाठी पासून येईल बिनतारी तंत्रज्ञानाचा वापर करून इंटरनेट आधारीत व्यापार / सिक्युरिटीज ट्रेडिंग लागू सर्व बाबींची पूर्तता होईल.
2. क्लायंट सिक्युरिटीज गुंतवणूक / ट्रेडिंग इच्छा आहे आणि या हेतूने, क्लायंट इंटरनेट आधारीत व्यापार सुविधा किंवा वायरलेस तंत्रज्ञानाचा वापर सिक्युरिटीज ट्रेडिंग सुविधा वापर करून या इच्छुक आहे. शेअर दलाल क्लायंट स्टॉक ब्रोकरच्या IBT सेवा प्रदान करतील, आणि ग्राहक शेअर ब्रोकरच्या IBT सेवेचा लाभ होईल, वर आणि सेबी / देवाण घेवाण तरतुदी आणि अटी आणि नियम शेअर ब्रोकरच्या IBT वेब साईट वर निर्दिष्ट अधीन की ते प्रदान एक्स्चेंज / सेबी आवश्यक बाबींची ओळ आहेत.
3. शेअर ब्रोकर करून ग्राहकाच्या निदर्शनास आणले जाऊ नये वैशिष्ट्ये, जोखीम, जबाबदारी, कर्तव्ये आणि वायरलेस तंत्रज्ञान / इंटरनेट / स्मार्ट आदेश मार्ग किंवा इतर कोणत्याही तंत्रज्ञान सिक्युरिटीज व्यापारात दायित्वे क्लायंट निदर्शनास आणणे होईल शेअर ब्रोकर.
4. शेअर ब्रोकर क्लायंट जाणीव एक्स्चेंज / सेबी आवश्यक बाबींची ओळ आलेले म्हणून स्टॉक ब्रोकर चे IBT प्रणाली स्वतः प्रारंभिक पासवर्ड आणि त्याचा संकेतशब्द धोरण निर्माण करावे.
5. सर्व आदेश किंवा नाही हे जसे क्लायंट च्या वापरकर्तानाव आणि / किंवा पासवर्ड वापरून व्यवहार शेअर ब्रोकरच्या IBT प्रणाली द्वारे जो कोणी कोणत्याही व्यक्तीकडून केले केला आणि ग्राहक वापरकर्तानाव आणि संकेतशब्द गोपनीय आणि सुरक्षित ठेवणे आणि पूर्णपणे जबाबदार असेल जबाबदार असेल, व्यक्ती तसे करण्यास अधिकृत होते. तसेच क्लायंट प्रमाणीकरण तंत्रज्ञान आणि कठोर सुरक्षा उपाय करण्यासाठी पराभव प्रणाली द्वारे वायरलेस तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून इंटरनेट ट्रेडिंग / सिक्युरिटीज ट्रेडिंग साठी आवश्यक आहेत, याची जाणीव आहे आणि क्लायंट आणि / किंवा त्याच्या अधिकृत प्रतिनिधी पासवर्ड कोणत्याही तृतीय प्रकट नाहीत याची खात्री मान्य शेअर ब्रोकर कर्मचारी व वितरक समावेश पक्ष
6. क्लायंट तो लगेच स्वतःचा पासवर्ड विसरून तर स्टॉक ब्रोकर चे IBT सिस्टम मध्ये सुरक्षा दोष शोधू, सापडलेलं / अशा अनधिकृत वापर संपूर्ण तपशील त्याच्या वापरकर्तानाव / संकेतशब्द / खाते सदोष / अनधिकृत प्रवेश शंका लेखी शेअर दलाल सूचित येईल, तारीख, रीतीने आणि अशा अनधिकृत वापर, इ अनुशंगाने प्रभावी व्यवहार
7. ग्राहक पूर्णपणे जाणीव आहे आणि ग्राहकांच्या वापरकर्तानाव / संकेतशब्द केले वायरलेस तंत्रज्ञान आणि ग्राहक माध्यमातून इंटरनेट / सिक्युरिटीज ट्रेडिंग प्रती आदेश मार्गाची कोणत्याही पूर्णपणे जबाबदार आणि जबाबदार असेल एक सेवा मिळण्यासाठी संबंधित जोखीम आणि सर्व कायदे समजतात जे जे काही कोणत्याही प्रकारे.

8. शेअर ब्रोकर त्याच्या विनंतीवरून ग्राहकाला ई-मेल द्वारे ऑर्डर / व्यापार पुष्टी पाठवतील. क्लायंट ऑर्डर / व्यापार पुष्टी वेब पोर्टलवर उपलब्ध आहे याची जाणीव आहे. जर क्लायंट बिनतारी तंत्रज्ञानाचा वापर करून ट्रेडिंग आहे, शेअर ब्रोकर ग्राहकांच्या डिव्हाइसवर ऑर्डर / व्यापार पुष्टी पाठवतील.

9 क्लायंट इंटरनेट व्यापाराच्या अनेक अनिश्चित घटक आणि गुंतागुंतीच्या हार्डवेअर, सॉफ्टवेअर, प्रणाली संवाद ओळी, उपकरणे, इत्यादी व्यत्यय आणि सांधा निखळणे संवेदनाक्षम आहेत यांचा समावेश आहे, याची जाणीव आहे. शेअर दलाल आणि एक्सचेंज कोणत्याही प्रतिनिधित्व किंवा वॉरंटी शेअर ब्रोकरच्या IBT सेवा कोणत्याही प्रकारचा व्यत्यय न करता सर्व वेळा ग्राहक उपलब्ध होईल की करू नका.

10 क्लायंट एक्सचेंज विरुद्ध कोणताही दावा किंवा कोणत्याही निलंबन, व्यत्यय, नॉन-उपलब्धता खाते शेअर दलाल मिळेल किंवा शेअर ब्रोकरच्या IBT प्रणाली किंवा सेवा किंवा बाजाराचा सेवा किंवा प्रणाली किंवा त्याच्या आज्ञा पाळल्याने अंमलबजावणी न अकार्यक्षम योग्य ग्राहक / शेअर दलाल कोणत्याही दुवा / सिस्टीम बिघाडामुळे / एक्सचेंज शेअर ब्रोकर / एक्सचेंज नियंत्रण पलीकडे कोणत्याही कारणास्तव समाप्त.

भांडवली बाजारात धोका प्रकटीकरण दस्तऐवज आणि विभागांना डेरिव्हेटिव्ह

एक्सचेंज खंड डेरिव्हेटिव्हज हा दस्तऐवज शेअर ट्रेडिंग महत्वाची माहिती समाविष्टित आहे. सर्व संभाव्य घटक या दस्तऐवजात शेअर ट्रेडिंगचा आधी वाचले पाहिजे / एक्सचेंज खंड डेरिव्हेटिव्हज.

स्टॉक एक्सचेंज / सेबी आणि स्पष्टपणे नाही स्वतः स्वतंत्र किंवा एकत्र किंवा ध्वनित हमी किंवा पूर्णता, पुरेसे किंवा हे उघड दस्तऐवज अचूकता यासंबंधी कोणतीही प्रतिनिधीत्व किंवा स्टॉक एक्सचेंजच्या नाही / सेबी मान्यताप्राप्त किंवा ट्रेडिंग विभागांना मध्ये सहभागी कोणत्याही गुणवत्तेशी झाले. या संक्षिप्त विधान सर्व जोखीम व ट्रेडिंगच्या इतर लक्षणीय पैलू उघड नाही.

धोके प्रकाश, आपण संबंध आपण प्रवेश करत आहात जे स्वरूप आणि धोका आपल्या संपर्कावर मर्यादा समजून तरच व्यवहार पाहिजे.

तुम्हाला माहिती पाहिजे आणि समभाग मध्ये ट्रेडिंग प्रशंसा, स्टॉक एक्सचेंज, धोका घटक विविध आहेत जे व्यवहार करार किंवा इतर साधने डेरिव्हेटिव मर्यादित संसाधने / मर्यादित गुंतवणूक आणि / किंवा ट्रेडिंग अनुभव आणि कमी कोणीतरी योग्य मार्ग नाही साधारणपणे आहे धोका सहिष्णुता. म्हणून काळजीपूर्वक अशा प्रकारचा व्यापार आपल्या आर्थिक परिस्थिती प्रकाश तुमच्यासाठी योग्य आहे की नाही हे लक्षात पाहिजे. जर आपण शेअरबाजारात व्यापार आणि प्रतिकूल परिणाम किंवा नुकसान, आपण एकाच आणि शेअर बाजार / त्याच्या क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन आणि / किंवा सेबी पूर्णपणे जबाबदार असेल जबाबदार जे जे काही, कोणत्याही प्रकारे, होणार नाही त्यासाठी आणि तो नाही आपण धोके संबंधित नाही पुरेसा उघड केले होते की एक याचिका दाखल घेणे उघडा किंवा आपण संबंधित स्टॉक दलाल यांनी सहभाग संपूर्ण धोका स्पष्ट नाही ते. घटक परिणाम पूर्णपणे जबाबदार असेल व करार त्या खात्यावर कायदेशीर जाऊ शकते. आपण स्वीकार करता आणि खरेदी आणि / किंवा साधित करार विक्रीसाठी चालवून आदेश शेअरबाजारात खरेदी-विक्री केले जात असताना नफा कोणतीही हमी किंवा नुकसान पासून अपवाद नाही असू शकते स्वीकारणे आवश्यक आहे.

तो स्पष्टपणे आपण समजून घेतले पाहिजे एक शेअर ब्रोकर माध्यमातून शेअर बाजारात आपल्या व्यवहार शेअर ब्रोकर बाहेर सेट आपल्या पूर्ण काही औपचारिकता आहे, जे शिवाय आपल्या, भरून आपल्या ग्राहकांच्या फॉर्म माहित अधिकार व जबाबदा वाचन समावेश असू शकतो अधीन असेल की , आणि हे करू नका, इत्यादी करणे, आणि स्टॉक एक्सचेंज किंवा जारी करण्यात येईल सेबी आणि शक्ती मध्ये वेळोवेळी आणि परिपत्रके विहित करण्यात नियम, बाकायदे आणि विनियम संबंधित स्टॉक एक्सचेंज, त्याच्या क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन, मार्गदर्शक तत्वे अधीन आहेत त्याच्या क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन आणि शक्ती मध्ये वेळोवेळी.

स्टॉक एक्सचेंजच्या पुरवत नाही किंवा कोणत्याही सल्ला प्रदान आशय आणि कोणत्याही स्टॉक एक्सचेंजवर शेअर ब्रोकर आणि / किंवा या दस्तऐवजात असलेली कोणतीही माहिती आधारित कोणत्याही तृतीय पक्षाशी कोणत्याही व्यवसाय संबंध मध्ये प्रवेश कोणतीही व्यक्ती जबाबदार राहणार नाही. या दस्तऐवजात असलेली कोणतीही माहिती व्यवसाय सल्ला म्हणून मानली जाऊ नये. व्यापार नाही विचार नख समजून घेणे आणि अशा व्यापारात धोके पुनरावलोकन न केले पाहिजे. आपल्याला निश्चित असेल तर, आपण एकाच व्यावसायिक सल्ला घेणे आवश्यक आहे.

आपण माहिती असणे आवश्यक आहे व्यापार किंवा नाही किंवा आपण व्यापार कोणीतरी अधिकृत किंवा खालील सह परिचित प्राप्त करणे आवश्यक आहे लक्षात: -

1. बेसिक जोखीम:

1.1 उच्च अस्थिरता धोका:

अस्थिरता क्रियाकलाप ट्रेडिंग शेअरबाजारात सुरु असताना एक सुरक्षा / डेरिव्हेटिव्ह करार: ख सहन केले किंमत डायनॅमिक बदल संदर्भित. साधारणपणे, एक सुरक्षितता / डेरिव्हेटिव्ह करार उच्च अस्थिरता, मोठे त्याची किंमत स्वींग आहे. करार सक्रिय सिक्युरिटीज पेक्षा पातळ खरेदी-विक्री सिक्युरिटीज / अखेरीस करार प्रथेचा मोठे अस्थिरता असू शकते / डेरिव्हेटिव्ह. अस्थिरता परिणाम म्हणून, आपल्या ऑर्डर फक्त अर्धवट अंमलात जाऊ शकते किंवा सर्व अंमलात नाही, किंवा किंमत आपली मागणी अंमलात झाले गेल्या खरेदी-विक्री किंमत सेवनाने भिन्न असू किंवा प्रतीकात्मक किंवा रिअल नुकसान परिणामी सेवनाने त्यानंतर बदलू, शकते.

1.2 लोअर तरलता धोका:

तरलता एक स्पर्धात्मक किंमत आणि किमान किंमत फरक त्वरेने खरेदी आणि / किंवा विक्री सिक्युरिटीज / अखेरीस करार बाजारातील भाग क्षमता संदर्भित. सामान्यता, तो अधिक बाजारात उपलब्ध आदेश संख्या, मोठे तरलता आहे असे गृहीत धरले जाते. तरलता जास्त तरलता, तो गुंतवणूकदार सहज आणि किमान किंमत फरक अखेरीस करार खरेदी करणे आणि / किंवा सिक्युरिटीज विक्री / सोपे आहे कारण महत्वाचे आहे, आणि एक परिणाम म्हणून, गुंतवणूकदार सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह एक स्पर्धात्मक किंमत किंवा प्राप्त होण्याची अधिक शक्यता असते करार खरेदी किंवा विक्री केली. तुलनेत सक्रिय सिक्युरिटीज / करार डेरिव्हेटिव्ह काही सिक्युरिटीज / अखेरीस करार कमी तरलता धोका असू शकते. एक परिणाम म्हणून, आपल्या ऑर्डर फक्त अर्धवट अंमलात जाऊ शकते, किंवा तुलनेने जास्त किंमत फरक चालवला जाऊ शकते किंवा सर्व अंमलबजावणी जाऊ शकत नाही.

1.2.1 खरेदी किंवा विक्री सिक्युरिटीज / एक दिवस ट्रेडिंग धोरणाचा भाग म्हणून करार डेरिव्हेटिव्ह अशा परिस्थितीत, सिक्युरिटीज / अखेरीस करार विकले जावे / कमी / उच्च दरांमध्ये खरेदी तुलनेत अपेक्षित लागेल कारण, नुकसान मध्ये होऊ शकते किंमत पातळी, त्याप्रमाणे कोणतेही उघडे स्थिती किंवा वितरीत किंवा एका सुरक्षितता / डेरिव्हेटिव्ह करार प्राप्त करण्यासाठी कर्तव्य आहे नाही.

1.3 विस्तीर्ण जसजसे धोका:

प्रसार सर्वोत्तम खरेदी किंमत आणि उत्तम विक्री किंमत फरक संदर्भित. तो एक सुरक्षा / डेरिव्हेटिव्ह करार खरेदी आणि तो ताबडतोब विक्री किंवा उलट किंमत विभेद प्रतिनिधित्व करतो. कमी तरलता आणि उच्च अस्थिरता कमी द्रव किंवा अद्रव्य सिक्युरिटीज / अखेरीस करार सामान्य जसजसे पेक्षा विस्तीर्ण होऊ शकते. यामुळे चांगली किंमत निर्मिती परिणाम होईल.

1.4 जोखीम-कमी ऑर्डर:

आदेश पुर्नस्थापन (उदा "स्टॉप तोटा" आदेश किंवा "मर्यादा" आदेश) काही प्रमाणात नुकसान मर्यादित करण्यासाठी हेतू आहेत प्रभावी अनेक वेळा नाही बाजार परिस्थितीमध्ये जलद चळवळ अशक्य असे आदेश चालवण्यासाठी करू शकते कारण शकते.

1.4.1 अ "बाजार" ऑर्डर तातडीने, किंमत संबंधित आणि त्या न करता, ग्राहक एक "बाजार" ऑर्डर प्रॉम्प्ट अंमलबजावणी प्राप्त शकते, तर कार्यवाही केली जाईल विरुद्ध बाजूला आदेश उपलब्धता विषय, अंमलबजावणी वर उपलब्ध असू शकते किंमत वेळ प्राधान्य, ऑर्डर प्रमाणात भागविता थकबाकी आदेश, दर. या किमती गेल्या व्यापार किंमत किंवा सुरक्षा / डेरिव्हेटिव्ह करार सर्वोत्तम किंमत लक्षणीय भिन्न असू शकते असे समजले जाऊ शकते.

1.4.2 अ "मर्यादा" ऑर्डर फक्त येथे ऑर्डर अथवा चांगल्या किंमतीला निर्दिष्ट "मर्यादा" किंमत कार्यवाही केली जाईल. तथापि, तर ग्राहक किंमत संरक्षण प्राप्त, तेथे मिळो सर्व कार्यवाही केली नाही की एक शक्यता आहे.

1.4.3 एक स्टॉप टोटा ऑर्डर साधारणपणे एक स्टॉक / डेरिव्हेटिव्ह करार वर्तमान किंमत पासून "दूर" स्थीत, आणि सुरक्षितता / डेरिव्हेटिव्ह करार पोहोचते झाल्यास, किंवा तिच्या माध्यमातून व्यवहार स्टॉप किंमत असा आदेश सक्रिय नाही. थांबवू विक्री आदेश सर्वसाधारणपणे चालू किंमत खाली प्रवेश केला आणि बंद खरेदी आदेश सर्वसाधारणपणे सध्याची किंमत प्रवेश केला आहे. तारण / डेरिव्हेटिव्ह करार पूर्व -determined किंमत पोहोचते तेव्हा, किंवा अशा किंमत माध्यमातून व्यवहार स्टॉप नुकसान आदेश बाजार / मर्यादा ऑर्डर रूपांतरीत आणि मर्यादा किंवा चांगला चालवला जातो. म्हणून कोणतीही हमी सुरक्षा / डेरिव्हेटिव्ह करार बाबतीत, कार्यक्रम होत नाही असा आदेश धोका, अ फक्त एक नियमित मर्यादा आदेश म्हणून ज्या पूर्व निर्धारित किंमत, आत प्रवेश करणे कदाचित मर्यादा ऑर्डर एक्झिक्युटेबल होईल, असे आहे.

1.5 बातम्या घोषणा धोका:

स्टॉक / डेरिव्हेटिव्ह करार किंमत प्रभावित करू शकते बातम्या घोषणा ट्रेडिंग दरम्यान उद्भवू शकते, आणि कमी तरलता आणि उच्च अस्थिरता एकत्र तेव्हा, अचानक सुरक्षा / कंत्राट किंमत एक अनपेक्षित सकारात्मक किंवा नकारात्मक चळवळ होऊ शकते.

1.6 अफवा धोका:

कंपन्या बदल अफवा / वेळा चलने तोंड, वर्तमानपत्र, वेबसाइट किंवा बातम्या संस्था, इ गुंतवणूकदार सावध रहावे आणि अफवा अभिनय पासून करायचे थांबणे पाहिजे शब्दाने बाजारात तरंगणे.

1.7 प्रणाली धोका:

उच्च खंड ट्रेडिंग वारंवार बाजार उघडण्याच्या वेळी आणि बाजार बंद करण्यापूर्वी होणार नाही. अशा उच्च खंड दिवस कोणत्याही क्षणी येऊ शकतो. या ऑर्डर अंमलबजावणी किंवा सिद्ध विलंब होऊ शकतो.

1.7.1 अस्थिरता काळात, बाजारात भाग सतत त्यांच्या ऑर्डर प्रमाणात किंवा दर बदल किंवा ताजे आदेश ठेवून खाते वर, ऑर्डर अंमलबजावणी आणि त्याच्या पुष्टीकरणांवरून विलंब असू शकते.

1.7.2 काही बाजारातील परिस्थिती अंतर्गत, तो एक वाजवी दरात बाजारात स्थितीत कर्ज फेडणे किंवा सर्व, एकतर नाही थकबाकी आदेश खरेदी बाजूस किंवा विक्री बाजूला आहेत, किंवा ट्रेडिंग स्थगित तर कठीण किंवा अशक्य होऊ शकते एक सुरक्षा / डेरिव्हेटिव्ह करार असामान्य ट्रेडिंग क्रियाकलाप किंवा सुरक्षितता / डेरिव्हेटिव्ह करार सर्किट फिल्टर साथ दिली खात्यावर किंवा इतर कोणत्याही कारणास्तव कोणत्याही क्रिया.

1.8 प्रणाली / नेटवर्क कुठेही दाटी:

एक्सचेंजच्या ट्रेडिंग उपग्रह / लीड लाईन आधारित संचार, तंत्रज्ञान आणि संगणक प्रणाली ठेवण्यासाठी आणि मार्ग आदेश संयोजन आधारित, इलेक्ट्रॉनिक मोड मध्ये आहे. अशा प्रकारे, संवाद अपयश किंवा प्रणाली समस्या किंवा प्रणाली किंवा ट्रेडिंग, halt, किंवा ज्यायोगे नियंत्रण पलीकडे असू शकते ट्रेडिंग प्रणाली / नेटवर्क प्रवेश स्थापन सक्षम नसणे अशा कोणत्याही इतर समस्या / व्यत्यय पासून मंद किंवा विलंब प्रतिसाद आणि एक शक्यता तेथे अस्तित्वात भाग किंवा पूर्ण एकतर आदेश खरेदी किंवा विक्री प्रक्रिया वाटप होऊ किंवा करू शकत नाही. आपण या समस्या तात्पुरते असू शकतो जरी, हे लक्षात ताकीद आहेत, पण उर्वरित ओपन पोजिशन्स किंवा आकार्यान्वित आदेश आहे तेव्हा, ज्या सर्व अंमलात व्यवहार ठरविणे कर्तव्ये धोका प्रतिनिधित्व.

2. म्हणून आतापर्यंत डेरिव्हेटिव्ह विभागांना संबंधित आहेत, कृपया लक्षात ठेवा आणि स्वतः ला खालील अतिरिक्त वैशिष्ट्ये परिचित:-

2.1 "लाभ" किंवा "ठरविले" प्रभाव:

व्युत्पन्न बाजारात, मार्जिन रक्कम डेरिव्हेटिव्ह करार मूल्य लहान नातेवाईक आहे, त्यामुळे व्यवहार 'पुरेपूर वापर' किंवा 'सज्ज' आहेत. डेरिव्हेटिव्ह ट्रेडिंग, मार्जिन तुलनेने लहान रक्कम सह आयोजित करण्यात येत आहे, मार्जिन रक्कम तुलनेत फार मोठा लाभ किंवा तोटा शक्यता उपलब्ध आहे. पण डेरिव्हेटिव्ह व्यवहार धोका एक उच्च डिग्री वाहून.

म्हणून पूर्णपणे आपण एक तुलनेने मध्ये एक भाग किंवा संपूर्ण फरकाने रक्कम गमवाल प्रत्यक्षात डेरिव्हेटिव्ह मध्ये ट्रेडिंग करण्यापूर्वी खालील विधाने समजू नये आणि किंमती विरुद्ध हलविल्यास खाते एक परिस्थिती, आर्थिक स्रोत इत्यादी मध्ये घेत असताना सावधगिरीने देखील व्यापार, वेळी अल्प कालावधीत. शिवाय, नुकसान मूळ मार्जिन रक्कम जास्त करू शकता.

अ फ्युचर्स ट्रेडिंग सर्व जागा दररोज सेटलमेंट समावेश. दररोज ओपन पोजिशन्स निर्देशांक / डेरिव्हेटिव्ह करार बंद स्तरावर आधारित बाजारात चिन्हांकित केले आहेत. करार तुम्ही विरोधात गेल्याने असेल, तर तुम्ही नुकसान (प्रतीकात्मक) अशा चळवळ परिणामी रक्कम जमा करणे आवश्यक असेल. ही रक्कम साधारणपणे दुसऱ्या दिवशी ट्रेडिंग सुरू होण्याआधी, ठराविक वेळेच्या भरावी लागते आहे.

ब आपण अंतिम मुदत करून अतिरिक्त रक्कम जमा करणे अपयशी किंवा एक उल्लेखनीय कर्ज आपल्या खात्यात उद्भवते तर, शेअर ब्रोकर एक भाग किंवा संपूर्ण स्थिती किंवा पर्याय सिव्युरिटीज कर्ज फेडणे करू शकते. या प्रकरणात, आपण मुळे अशा बंद केलेल्या लागलेल्या कोणत्याही नुकसान जबाबदार असणार नाही.

सी काही बाजारातील परिस्थिती अंतर्गत गुंतवणूकदार अवघड किंवा अशक्य व्यवहार कार्यान्वित करण्यासाठी शोधू शकता. उदाहरणार्थ, या परिस्थितीत मुळे अशा अतरलता म्हणून घटक योग्य इ किंमत मर्यादा किंवा सर्किट जिंकला अपुरा बोली किंवा ऑफर्स किंवा ट्रेडिंग निलंबित आहेत म्हणजे तेव्हा येऊ शकते

डी बाजार स्थिरता राखण्यासाठी करण्यासाठी, खालील पद्धती लागू करा दत्तक जाऊ शकते: फरकाने दर बदल, रोख मार्जिन दर किंवा इतर वाढते. या नवीन उपायांमुळे विद्यमान उघडा आवडी लागू होऊ शकतात. अशा परिस्थिती मध्ये, आपण अतिरिक्त मार्जिन वर ठेवले किंवा आपल्या पोजिशन्स कमी करण्यासाठी आवश्यक असेल.

ई आपण दुसऱ्या शब्दात सांगायचे म्हणजे करार वैशिष्ट्य आणि संबंधित जबाबदारी व्यापार योजना अखेरीस करार पूर्ण तपशील प्रदान करण्यासाठी आपल्या दलाल विचारणे आवश्यक आहे.

2.2 चलन विशिष्ट जोखीम:

1. परकीय चलन-मूल्यांकित करार व्यवहार, ते आपल्या स्वतः च्या किंवा दुसऱ्या अधिकार खरेदी-विक्री आहेत की नाही हे नफा किंवा तोटा, जेथे करार चलन नाव दुसऱ्या रूपांतर गरज आहे चलन दर चढउतार प्रभावित होतील चलन.

2. काही बाजारातील परिस्थिती अंतर्गत, आपण अवघड किंवा अशक्य स्थितीत कर्ज फेडणे वाढू शकते. चलन नियंत्रणमुक्त किंवा निश्चित ट्रेडिंग बँड मोठे आहात तेव्हा हे उदाहरणार्थ, येऊ शकते.

3. चलन किमती फारच अस्थिर असतात. चलने किंमत हालचाली, प्रभाव इतर गोष्टींबरोबरच आहेत: मागणी-पुरवठा संबंध बदलत; व्यापार, आर्थिक, आर्थिक, विनिमय नियंत्रण कार्यक्रम आणि सरकार निती; परदेशी, राजकीय आणि आर्थिक कार्यक्रम आणि निती; राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय व्याज दर आणि चलनवाढीचा दर बदलावांकरीता; चलन अवमूल्यन; आणि बाजार ठिकाणी भावना. या घटक कोणीही वैयक्तिक सल्लागार नियंत्रित केला जाऊ शकतो आणि कोणतीही हमी सल्लागार सल्ला एक सहभागी ग्राहक किंवा एक ग्राहक अशा घटना पासून नुकसान कर्ज काढणे नाही फायदेशीर व्यवहार होईल की दिली जाऊ शकते.

2.3 पर्याय धारक जोखीम:

1. पर्याय धारक वेळ तुलनेने अल्प कालावधीत पर्याय अदा संपूर्ण रक्कम तोट्याचा धोका धावा. हा धोका जे कालबाह्य होईल तेव्हा नालायक होतो एक आखडणे मालमत्ता म्हणून एक पर्याय स्वरूप प्रतिबिंबित. नाही दुय्यम बाजारात त्याच्या पर्याय विकतो किंवा कालबाह्य अगोदर तो ठेवतो एक पर्याय धारक अपरिहार्यपणे पर्याय आपल्या संपूर्ण गुंतवणूक गमवाल. पर्याय कालबाह्य होण्यापूर्वी मूलभूत किंमत अपेक्षित दिशेने बदलत नसेल, तर, पर्याय खर्च कट्टर करण्यासाठी पुरेसा प्रमाणात, गुंतवणूकदार सर्व किंवा पर्याय त्याच्या गुंतवणुकीसाठी लक्षणीय भाग गमवाल.

2. एक्स्चेंज व्यायाम निर्बंध लादणे आणि निर्दिष्ट परिस्थितीत ठराविक वेळी पर्याय व्यायाम प्रतिबंधित करण्यासाठी परिपूर्ण अधिका असू शकतात.

2.4 पर्याय रायटर्स धोके:

1. मूलभूत किंमत चळवळ अपेक्षित दिशेने नसेल, तर पर्याय लेखक भरीव रक्कम तोट्याचा जोखीम धावा.

2 पर्याय लेखक जात धोका समान पायावर व्याज इतर पर्याय खरेदी आणि त्याद्वारे एक पसरला स्थान गृहीत धरून किंवा पर्याय बाजारात किंवा इतर बाजारात तुमची जागा सुरक्षितता इतर प्रकारच्या घेणार्या कमी केला जाऊ शकतो. तथापि, लेखक, एक पसरला किंवा इतर गुंतवणुकीला पसंती कायम स्थान गृहीत धरले आहे तरी कुठे, जोखीम अजूनही लक्षणीय असू शकते. एक पसरला स्थान अपरिहार्यपणे एक साधी लांब 'किंवा' लहान 'स्थितीत पेक्षा कमी धोकादायक नाही.

3. व्यवहार संयोजनात गुंतवणूकदारांना मूलभूत बाबी, उपस्थित अतिरिक्त जोखमी खरेदी खरेदी की लागते आणि संयोजनात अनेक पर्याय लेखन, किंवा खरेदी किंवा लेखन पर्याय किंवा लहान विक्री. संयोजन व्यवहार, अशा पर्याय जसजसे म्हणून, खरेदी किंवा एकाच पर्याय लेखन पेक्षा अधिक जटिल आहेत. आणि तो पुढे, की गुंतवणूक कोणत्याही भागात म्हणून, एक गुंतागुंत तसेच समजले नाही स्वतः, एक जोखीम घटक नोंद करावी. या संयोजन धोरण मानला जाऊ नये सुचविणे नाही तर, ते कोणीतरी सल्लामसलत पर्याय सर्व गुंतवणूक, जोखीम आदर आणि विविध अंतर्गत संयोजन व्यवहार संभाव्य पुरस्कार अनुभवी आणि हुषार आहे बाबतीत आहे म्हणून, सल्ला दिला आहे बाजार परिस्थिती.

3. वायरलेस टेक्नॉलॉजी / स्मार्ट आदेश मार्ग इतर कोणत्याही तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून व्यापारी:

वैशिष्ट्ये, जोखीम, जबाबदारी, कर्तव्ये आणि वायरलेस तंत्रज्ञान / स्मार्ट आदेश मार्ग किंवा इतर कोणत्याही तंत्रज्ञान सिक््युरिटीज व्यापारात दायित्वे व्याख्या कोणत्याही अतिरिक्त तरतुदी शेअर ब्रोकर करून ग्राहकाच्या निदर्शनास आणले पाहिजे.

4. सामान्य

4.1 टर्म 'घटक' असे म्हणायचे आणि एक ग्राहक, एक ग्राहक किंवा गुंतवणूकदार, घेणार्या आणि / किंवा सिव्युरिटीज विक्री हेतूने एक शेअर ब्रोकर हाताळते कोण समावेश असेल / देवाण घेवाण द्वारे प्रदान माध्यमातून करार डेरिव्हेटिव.

4.2 टर्म 'शेअर ब्रोकर' असे म्हणायचे आणि एक शेअर ब्रोकर, एक दलाल किंवा शेअर ब्रोकर, एक्सचेंज आणि कोण सेबी नोंदणी प्रमाणपत्र वस्तू करून जसे दाखल करण्यात आले आहे कोण जाईल.

मार्गदर्शन टीप - एक्सचेंज (एस) इन्व्हेस्टर्स वर ट्रेडिंग साठी आणि हे करू नका

आपण व्यापार सुरू करण्यापूर्वी

1. आपण आणि केवळ सेबीकडे नोंदणी मध्यस्थांच्या मार्फत सामोरे याची खात्री करा. आपण शेअर बाजारात यादी त्यांच्या सेबी नोंदणी प्रमाणपत्र उपलब्ध आहेत तपासू शकते www.exchange.com आणि सेबी वेबसाइट www.sebi.gov.in.

2. आपण पूर्णपणे केवायसी फॉर्म भरा याची खात्री करा आणि केवायसी फॉर्म मध्ये फील्ड रिक्त कापावी.

3. आपण सर्व अनिवार्य असलेली कागदपत्रे उदा वाचले आहे याची खात्री करा. अधिकार आणि कर्तव्ये, जोखीम प्रकटीकरण दस्तऐवज, धोरण आणि शेअर ब्रोकर प्रक्रिया दस्तऐवज.

4. वाचा समजून घ्या आणि जर असेल तर, आपण आणि शेअर ब्रोकर दरम्यान मान्य नंतर, स्वयंसेवी कलमे साइन इन करण्यासाठी खात्री करा. लक्षात ठेवा कलमे आपण आणि शेअर ब्रोकर दरम्यान मान्य केल्याप्रमाणे आपल्या संमतीशिवाय बदलले जाऊ शकत नाही.

5. सेबी / स्टॉक एक्सचेंज द्वारे निर्दिष्ट केलेल्या सर्व दलाली, कमिशन, शुल्क आणि ट्रेडिंग तुमचा दलाल आकारले इतर शुल्क आणि संबंधित तरतुदी / मार्गदर्शक तत्वांचे बदल स्पष्ट कल्पना मिळवा.

6. मोफत शेअर ब्रोकर तुम्हाला निष्पादित केलेल्या सर्व कागदपत्रांची एक प्रत प्राप्त.

7 तुम्ही जर शेअर दलाल नावे ऍटर्नी (पीओए) पॉवर कार्यान्वित करण्यासाठी आपल्या बँक डिमेंट खाते चालविण्यास अधिकृत, या संदर्भात सेबी / एक्सचेंजने जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वे पहा इच्छा

व्यवहार आणि तोडगे

8. शेअर ब्रोकर इलेक्ट्रॉनिक करार नोट्स (ECN) विशेषतः तर लेखी तुम्ही अधिकृत जारी करू शकता. आपण समान शेअर दलाल आपल्या ई-मेल आयडी प्रदान पाहिजे. आपण संगणक परिचित नाहीत तर ECN निवड करू नका.

9. कोणालाही आपल्या इंटरनेट ट्रेडिंग खाते पासवर्ड शेअर करू नका.

10 शेअर ब्रोकर रोख वाट्टेल करू नका.

11 शेअर ब्रोकर नावे खाते ज्याला पैसे दिले तो मनुष्य धनादेशाद्वारे देय चा. उप दलाल नावाने धनादेश नाही. आपण शेअर ब्रोकर सह सिक्युरिटीज पेमेंट / ठेव एक माहितीपट पुरावा आहे की सांगणे दिशेने बँक / डिमेंट खाते अशा पैसे किंवा सिक्युरिटीज जमा आणि बँक / डिमेंट खात्यातून तारीख, पिशवी संख्या, याची खात्री करा.

12 टीप ट्रेड व्हेरिफिकेशन सुविधा, जिथे व्यापार तपशील करार टीप नमूद सत्यापित केले जाऊ शकते स्टॉक एक्सचेंजच्या 'वेबसाइट, उपलब्ध आहे. वेबसाइट वर व्यापार तपशील करार टीप मध्ये उल्लेख तपशील ताळा नाही जेथे लगेच संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्ष संपर्कात करा.

13 तुम्ही जर एक्सचेंज रक्कम आल्यापासून काम दिवस आत आपण केले जाऊ शकत नाही, चालू खाते असलेल्या फंड किंवा सिक्युरिटीज धावसंख्या रक्कम (केस असेल त्याप्रमाणे) विशिष्ट अधिकृतता दिली आहे. अशा प्रकारे, शेअर ब्रोकर कार्यरत खाते खालील अटींच्या अधीन राखण्यासाठी होईल:

अ) आपण अशा अधिकृतता, दिनांक असेल तरच आपण साइन इन आणि आपण कोणत्याही वेळी एकाच मागे, यासाठी की, कलम आहे.

ब) निधी आणि सिक्युरिटीज प्रत्यक्ष सेटलमेंट एक कॅलेंडर तिमाहीत किंवा महिन्यात किमान एकदा शेअर ब्रोकर केले जाईल, आपल्या प्राधान्यांच्या अवलंबून. खाते हो करताना, शेअर ब्रोकर निधी ग्राहकाला खातेवही पासून एक अर्क निधी आणि सिक्युरिटीज सर्व पावत्या / चेंडूंत प्रदर्शित सिक्युरिटीज रजिस्टर पासून एक अर्क असलेल्या 'खाती विधान आपल्याला पाठवू नये. विधान देखील निधी आणि सिक्युरिटीज धारणा आणि प्लेज केलेल्या समभागांवर तपशील, जर असेल तर स्पष्ट करील.

क) सेटलमेंट तारखेला रोख्यांची खरेदी-विक्री करणारा दलाल थकबाकी बांधिलकीकरता आवश्यक सिक्युरिटीज / निधी राखून ठेवू शकते आणि फंड पुढील 5 ट्रेडिंग दिवस साधित बंधन एक्सचेंजच्या द्वारे निर्देशित रीतीने गणना पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक अशी अपेक्षा ठेवू शकते. रोख बाजारात व्यवहार संदर्भात सेटलमेंट तारीख आणि दुसऱ्या दिवशी व्यवसाय म्हणून, तो व्यवहार मूल्य प्रमाणात निधी / सिक्युरिटीज / फरकाने ठेवू शकते शेअर ब्रोकर योग्य क्लायंट निधी आणि सिक्युरिटीज संपूर्ण पे-इन बंधन ठेवू शकते रोख बाजारात अशा सेटलमेंट दिवशी वागणूक दिली.

ड) आपण तारखेला निधी / सिक्युरिटीज किंवा विधान तारखेपासून शक्यतो आत 7 (सात) कामाचे दिवस लेखी खाते किंवा सेटलमेंट शेअर ब्रोकर निदर्शनास अशा प्रकारे केलेली विधान उद्भवलेल्या कोणत्याही वाद आणणे आवश्यक आहे सेटलमेंट, यथास्थिति. वाद बाबतीत, विलंब न करता संबंधित स्टॉक एक्सचेंजवर गुंतवणूकदार तक्रार कक्ष लेखी बाब पहा.

14 तुम्ही जर निधी / सिक्युरिटीज बाजार रक्कम पावती पुढील कार्यालयीन दिवशी मिळाले नाही खात्यात कार्यरत आणि पे-आउट राखण्यासाठी निवड केली नाही, शेअर ब्रोकर प्रकरणाची पहा करा. बाबतीत, वाद आहे आपल्याला संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्ष लगेच लेखी तक्रार दाखल याची खात्री करा.

15 शेअर ब्रोकर आपला मोबाईल नंबर आणि ई-मेल आयडी नोंदणी करा, व्यवहार व्यापार पुष्टी सूचना / माहिती एसएमएस किंवा ई-मेल द्वारे शेअर बाजार ट्रेडिंग दिवस अखेरीस, प्राप्त करण्यासाठी.

व्यापारी सदस्यत्व समाप्ति झाल्यास

16 प्रकरणात, एक शेअर ब्रोकर सदस्यत्वाचा शरणागती सदस्यता हकालपट्टी किंवा डिफॉल्टर घोषित केले आहे; स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार शेअर विनिमय फक्त "ट्रेडिंग प्रणाली अंमलात व्यवहार" संबंधित दावे आमंत्रित एक जाहीर सूचना देते. आपण विहित कालावधीत आणि कागदपत्राच्या प्रती संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या दावा दाखल याची खात्री करा.

17. पैसा आणि / किंवा सिक्युरिटीज देण्यात संरक्षण स्वतः ची ओळख आपण विशेषतः मुलभूत झाल्यास किंवा शेअर ब्रोकर च्या दिवाळखोरी किंवा दिवाळखोरी आणि आपण अशा पैसे वसूल करते मर्यादेपर्यंत मध्ये, आपल्या शेअर ब्रोकर डिपॉझिट आणि / किंवा सिक्युरिटीज बाय-कायदे आणि व्यापार फाशी देण्यात आली जेथे संबंधित स्टॉक एक्सचेंज आणि वेळोवेळी शक्ती गुंतवणूकदारांना 'संरक्षण निधी योजना विनियम संचालित केले जाऊ शकतात.

वाद / तक्रार निवारण

18 कृपया लक्षात ठेवा लवाद तपशील, दलाल आणि गुंतवणूकदार तक्रार स्टॉक ब्रोकर विरुद्ध दंडात्मक कारवाई संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर प्रदर्शित आहेत.

19. जर आपला समस्या / अडचणी / तक्रारी संबंधित शेअर ब्रोकर / सब-ब्रोकर करून बाहेर लावलेले केली जात असेल तर मग आपण संबंधित स्टॉक एक्सचेंज बाब लागू शकतो. आपण आपल्या तक्रारीच्या ठराव समाधानी नसाल तर नंतर आपण सेबी बाब वाढू शकतात.

20 टीप सर्व स्टॉक ब्रोकर / सब-ब्रोकर केवळ नोंदणी तक्रारी हेतूने निवारण विभागातील / अनुपालन अधिकारी तक्रार एक ई-मेल आयडी स्पष्ट करण्यासाठी सेबी बंधनकारक केले आहे की